

Campus Helsingborg Lunds Universitet/ Högskola Kristianstad Lärarutbildning

ÄHIB51

Handledare:Klas-Göran Karlsson/ Henrik Rosengren

Examinator: Ulf Zander

Januari 2017

Militärkuppen i Grekland 1967

En kvalitativ studie av fem svenska tidningars rapportering av
militärkuppen

Uppsatsförfattare: Daniella Marandidou

Innehållsförteckning

Inledning	3
Syfte och frågeställningar	3
Metod och teori	4
Källmaterial.....	7
Tidigare forskning.....	11
Historisk bakgrund.....	14
Undersökning och analys	20
Kung Konstantin II och militären	21
USA:s roll i militärkuppen.....	34
Papandreou.....	35
De svenska turisterna	39
Greklands folk och greker utomlands	42
Slutdiskussion	45
Källförteckning	49
Aftonbladet	49
Arbetet	50
Expressen	50
Helsingborgs Dagblad.....	51
Norrskensflamman.....	51
Internetkällor.....	51
Litteratur	51

Inledning

Militärkupp i Grekland

Armén slog till i natt i Grekland för att säkra makten åt kung Konstantin och förhindra allmänna valen i maj. Skottlossning i Aten. Armén i Grekland övertog i natt kontrollen över landet. Stridsvagnar patrullerar Atens gator. Det dramatiska meddelandet kom via Atens militärradio i morse. Både premiärministern Kanelopoulos och förre premiärministern Papandreous uppges ha arresterats. Sedan dess är alla förbindelser med Grekland brutna.¹

Efter fyra år av förhandlingar mellan utomstående och kungahuset tog till sist armén över Grekland. Detta var den 21 april 1967 och ingen visste egentligen vad som hade hänt eller vad det handlade om. Privatägda TV- och radiosändningar släcktes ner med omedelbar verkan och även all telefoni stängdes ner några dagar senare. Halv tre på natten befann sig stridsvagnar på gatorna i Aten och de omringade även kungahuset. En massarrestering av ministrar och vänstersympatisörer inleddes. Några timmar senare sändes ett meddelande i den statliga radion att det skett en militärkupp och att armén hade tagit över makten i landet.²

Var detta ett nytt inbördeskrig vilket de flesta utländska tidningar och även de svenska påstod? Vad hände egentligen när militären tog över makten i Grekland? Jag är själv uppväxt i Grekland och som gymnasieelev undrade jag detsamma. Hur kunde militären ta över makten i mitt hemland? Händelsen på den polytekniska högskolan i Aten den 17 november 1973 blev en katalysator i den grekiska historien. Studenternas motto var ”Bröd, utbildning och frihet” och de kämpade hårt för sina rättigheter och för att Grekland inte skulle vara under USA:s och NATO:s kontroll. Juntans ledare Georgios Papadopoulos gav order om att attackera högskolan och en stridsvagn rullade in genom högskolans grindar. Resultatet av händelsen blev att många människor miste livet.

Syfte och frågeställningar

Syftet med min uppsats är att undersöka vad de fem svenska tidningarna *Aftonbladet*, *Expressen*, *Helsingborgs Dagblad*, *Arbetet* och *Norrskensflamman* har skrivit om kuppen i Grekland. Dessa

¹ Eriksson Sören, *Aftonbladet*, ”Militärkupp i Grekland”, 1967-04-21, s. 1

² Eriksson, *Aftonbladet* 1967-04-21, ”Militärkupp i Grekland” s. 2

tidningar har alla olika politiska ideologier. Anledningen till varför jag har valt dessa fem tidningar är för att jag vill ge en bild av hur varje tidning rapporterade om kuppen i Grekland utifrån sin politiska ideologi.

Mina frågeställningar är:

1. Hur beskrev de svenska tidningarna de tre första dagarna under den grekiska kuppen utifrån följande infallsvinklar?: kungen, militären, USA, Georgio och Andreas Papandreu, de svenska turisterna och det grekiska folket.
2. På vilka sätt tog tidningarna ställning- för eller mot kuppen i Grekland?
3. Vad finns det för förklaringar till hur den grekiska kuppen beskrevs i de undersökta tidningarna?

Diktaturen i Grekland existerade i sju år, det vill säga från 1967 till 1974. Jag har valt att skriva om hur tidningarna rapporterade de tre första dagarna, eftersom dessa dagar var avgörande från början hur kuppen gick till. Uppsatsens analysdel består av ett antal delkapitel indelade efter de olika infallsvinklarna. Varje delkapitel avslutas med en sammanfattning av hur respektive tidning rapporterade om den berörda infallsvinkeln.

Metod och teori

Jag kommer att använda mig av en kvalitativ metod med ett hermeneutiskt angreppssätt. Enligt Stellan Dahlgrens och Anders Floréns bok 1996, *Fråga det förflutna – En introduktion till modern historieforskning*, är hermeneutik ”den teori och praktik som går ut på att förstå meningar i språk

och existens (...). Det hermeneutiska perspektivet har även utvecklats som en textanalytisk metod, som innebär att historikern söker förstå språket i en text, textens syfte, dess upphovsman, situationen den tillkommit i etc.”³. Med andra ord menar författarna att forskaren sätter sig in i textförfattarens mentalitet och känner igen sig med honom. I detta fall innebär det att vi måste utveckla en förståelse för hur och vad de svenska tidningarna skrev om kuppen i Grekland och vem som, enligt tidningarna, ansågs ha den avgörande rollen.

Generellt sätt har massmedier ett stort inflytande över sina läsares förståelse av olika situationer. Maria Wendts artikel ”Landsfäder och småbarnsmammor: Mediala gestaltningar av kön och politik” i boken ”*Politik och kritiken feministisk guide till statsvetenskap*” från 2011 konstaterar att mycket av det vi känner till om politik kommer från massmedier, vilka agerar som en journalistisk mellanhand för att förmedla information om politik. I det moderna samhället är det massmedia som främst tillhandahåller information om de politiska situationer som ett land befinner sig i och det är omöjligt att föreställa sig ett politiskt fält som inte bevakas av några medier. Massmedias makt i samhället är stor och det påverkar den allmänna opinionen och läsares tankesätt. Wendt skriver att ”politikens arena i allt högre grad blivit *medierad*: att politik i det moderna samhället i första hand kommuniceras och sprids via medier”.⁴

Inspiration till valet av teori till min uppsats fick jag från en uppsats vars titel är ”En studie av fyra svenska tidningars rapportering av folkmordet i Kambodja under januari 1979”, skriven av Emma Persson⁵.

Argumentationsanalys kommer att användas både som teori och metod i uppsatsen och jag kommer att analysera vad de fem svenska tidningarna har skrivit om militärkuppen i Grekland under de tre första dagarna. Argumentationsanalys syftar bland annat på att språket och olika påståenden kommer att stå i centrum för studien. Dessutom syftar teorin till att undersöka hur de utvalda tidningarna använder olika tekniker och argument för att övertyga läsaren utifrån de ideologiska budskapen. Jag är intresserad av hur tidningarna övertygar sina läsare om sina tolkningar av händelserna i Grekland. Med andra ord kommer jag att analysera språket och

³ Stellan Dahlgren & Anders Florén, *Fråga det förflutna- En introduktion till modern historieforskning*, 1996, s. 192-193

⁴ Wendt Maria, *Landsfäder och småbarnsmammor: Mediala gestaltningar av kön och politik*, 2011, s. 115

⁵ Persson Emma 2016, ”*En bricka i det stora spelet*”- En studie av fyra svenska tidningars rapportering av folkmordet i Kambodja under januari 1979.

argumenten som tidningarna använde sig av i sin rapportering av kuppen. De centrala infallsvinklarna: kungen, militären, Papandreou, USA, de svenska turisterna och det grekiska folket, kommer att utgöra underrubrikerna för tidningsanalysen. Underrubrikerna är valda efter hur ofta de har omnämnts i tidningarnas rapporteringar, som till exempel vad tidningarna har skrivit angående kungens reaktion på kuppen, om arméns agerande, om Papandreous roll, USA:s inblandning i kuppen och vilka offren har varit. Likväl kommer även en komparativ metod att användas i undersökningen, då själva analysen blir en jämförelse mellan de svenska tidningarnas olika ideologier. Komparationen är inte uppsatsens huvudmetod, men det är väsentligt att se hur tidningarna skiljer sig åt och vad de har gemensamt.⁶

Argumentationsanalysen handlar om att analysera vilka argument som framförts i samband med en viss tes.⁷ Argumentation är med andra ord ett språkbruk där sändaren försöker få mottagaren att anknyta till ett grundläggande tankesätt.⁸ Målet med argumentationen är att vinna mottagarens samtycke till en motiverad synpunkt. Inbyggt i denna definition ligger att argumentationen i grund och botten är dialogisk, det vill säga att mottagaren är fri att hålla med eller inte. En argumentation syftar till att nå konsensus, följaktligen en form av kommunikation där sändaren, det vill säga tidningen försöker vinna läsarens samtycke till en motiverad synpunkt.⁹ En argumentation kan delas upp i tre delar: *påstående/argument*, *belägg* och *berättigande*. Argumentationen bygger på en förståelse av att ett 'påstående' skall motiveras; det handlar alltså inte om en argumentation där sändaren säger något som så att säga "bara är ett påstående".¹⁰ *Belägg* är vad sändaren bygger sitt påstående på, eller det som denna underbygger sin förklaring med. För att ett belägg ska fungera i en text måste detta omfatta något som inte leder till tvivel eller skepticism, det vill säga "antingen allmänt accepterade fakta, eller förhållanden som åtminstone sändaren och mottagaren är eniga om som fakta."¹¹ *Berättigandet* är det som försvarar anknytningen mellan belägg och påstående:

⁶ Persson, 2016, Teori och metod, s. 13

⁷ Nationalencyklopedin AB 2015, Argumentationsanalys, hämtad 2015-12-20

⁸ Kirsten Drotner, Klaus Bruhn Jensen, Ib Poulsen & Kim Schroder, "Medier och kultur" – en introduktion i *medieanalys och medieteorier*", 1996, s. 152

⁹ Drotner Kirsten, 1996, s.153

¹⁰ Drotner Kirsten, 1996, s. 154

¹¹ Kirsten Drotner, 1996, s. 155

”att berättigandet ofta är outtalat hänger samman med att mottagaren kan uppfatta det som nedlåtande om sändaren börjar förklara banaliteter, sådant som alla känner till”.¹²

När ett påstående trycks i skrift är avsändarens syfte att mottagaren ska uppfatta påståendet som sant. Detta för att påståendets trovärdighet inverkar på mottagarens tendens att acceptera det påståendet som det är ett argument för. För att fastställa trovärdigheten i ett påstående och ifall det är till för att underminera eller stödja ett argument, används det viktigaste verktygspråket.¹³ Det underförstådda har också betydelse i argumentationsanalysen då det ger läsaren ett sammanhang att identifiera sig med. Det underförstådda kan till exempel vara något man kan identifiera sig med eller något som anses vara så uppenbart att det inte kräver en förklaring, det vill säga att tidningen (avsändaren) behöver inte ge ytterligare förklaringar till läsaren (mottagaren) om en rapportering eller ett påstående uppfattas som självklart.¹⁴ I denna studie kommer därför argumentationsanalys att användas för att studera hur de utvalda tidningarna *Aftonbladet*, *Arbetet*, *Expressen*, *Helsingborgs Dagblad* och *Norrskensflamman* poängterar de viktiga dragen för att få fram sina politiska och ideologiska budskap i sin rapportering av militärkuppens tre första dagar i Grekland 1967.

Källmaterial

Mitt källmaterial är hämtat från de fem svenska tidningarna *Aftonbladet*, *Expressen*, *Helsingborgs Dagblad*, *Norrskensflamman* och *Arbetet*. Tidningarna finns på mikrofilm på Lunds universitetsbibliotek och jag har skrivit ut och analyserat samtliga artiklar om kuppen från den 21 april 1967 till den 23 april 1967. Jag har valt dessa tidningar och datum dels på grund av

¹² Kirsten Drotner, 1996, s. 115

¹³ Göran Bergström, Kristina Boréus, ”*Textens makt och mening: Metodbok i samhällsvetenskaplig text – och diskursanalys*”, Studentlitteratur AB, Lund. 2005, s. 95-96

¹⁴ Göran Bergström, Kristina Boréus 2005, s. 115

tidningarnas olika politiska ideologier, dels för att se hur rapporteringen skiljer sig från en dag till en annan, dels för att det ur ett vetenskapligt perspektiv är av vikt att ha ett brett spektrum.

De analyserade tidningarna är:

- Aftonbladet–kvällstidning, socialdemokratisk
- Expressen–kvällstidning, liberal
- Helsingborgs Dagblad–dagstidning, högerorienterade
- Arbetet–dagstidning, socialdemokratisk
- Norrskensflamman–dagstidning, kommunistisk

Aftonbladet är en socialdemokratisk kvällstidning i Stockholm som sedan 1910 har varit en sjudagarstidning som utges i olika regionala editioner. Tidningen grundades 1830 av Lars Johan Hierta och han gav ut den fram till 1851. *Aftonbladet* blev under 1800-talet Sveriges största och mest inflytelserika tidning. Under 1900-talet blev den en modern kvällstidning.

Den återgick till en liberal linje, började tryckas i tabloidformat och kom under P. G. Petersons ledning att präglas av snabb, sensationsinriktad nyhetsförmedling och hård satsning på idrotts- och nöjesmaterial. (...) Politiskt stod *Aftonbladet* Folkpartiet nära fram till 1956, då Kreuger oväntat sålde tidningen till LO. Som språkrör för arbetarrörelsen har tidningen inte sällan stått på socialdemokratins vänsterflygel, och förhållandet till ägarna har tidvis inrymt motsättningar.¹⁵

Avgörande för *Aftonbladets* expansion var dess ökade spridning utanför Stockholm. Stigande reallöner kan ha spelat en viss roll för den ökade konsumtionen av kvällstidningen. Som ett organ närstående det regerande socialdemokratiska partiet och viktiga folkrörelser hade *Aftonbladet* fördelar i nyhetsjakten.¹⁶ Dessutom hade *Aftonbladet* rapporter i vänstervågens spår blivit alltmer politiserade och fått en vänstersocialistisk prägel, som delvis berodde på dess journalister. ”Ledande socialdemokrater, fackföreningsfolk och andra representanter för folkrörelserna ansåg sig bli angripna i sin egen tidning. De upplevde att tidningen gick kommunisternas ärenden då den skrev positivt om ”vilda strejker”.¹⁷

¹⁵ Nationalencyklopedin AB, 2015, *Aftonbladet*, hämtad 2016-03-02

¹⁶ Lars-Åke Engblom, 2002, s. 184

¹⁷ Lars-Åke Engblom, 2002, s. 190

Mot bakgrund av detta samt *Aftonbladets* socialdemokratiska ideologi förväntar jag mig att hitta rapporter som troligtvis kommer att ställa sig mot kungahuset och armén.

Expressen är, enligt *Nationalencyklopedin*, en liberal kvällstidning som utges i Stockholm av AB Kvällstidningen Expressen och det är ett dotterbolag till Bonnier AB. Tidningen grundades 1944 av AB Dagens Nyheter. Utvecklingen i *Expressen* var att Bonnier drev frågan om en populär rikstidning i tabloidformat i *DN:s* styrelse. I det senare framhölls att *Expressen* inte bara skulle ha ett säljande innehåll av nyheter, sport, tecknade serier och annan förströelse betonat material utan också en högtstående ledar- och kulturavdelning.¹⁸ Hypotesen är att det, då tidningen har en liberal ideologi, kommer att finnas en dos av högerpolitik, vilken förväntas ta kungens och arméns parti i tidningens rapporter. Jag förväntar mig också att hitta spår av anti-kommunistiska ställningstaganden.

Enligt *Den svenska pressens historia IV (efter 1945)* 2002, blev kvällstidningen *Expressen* under 1950-talet en av Sveriges största tidningar under redaktören Ivar Harries ledning. Från att ha varit socialdemokratiskt inriktad kom den alltmer att följa Folkpartiets politiska linje under 1960-talet. Stora förändringar gjordes också på *Expressen*, såsom att bilder i tidningen tog större plats.¹⁹ Hypotesen är att *Expressen* kommer att stå för en anti-kommunistisk talekonst, eftersom tidningen har visat tendenser att stödja en borgerlig politik.

Helsingborgs Dagblad (HD) är, enligt *Nationalencyklopedin*, en allmänborgerlig morgontidning med beteckningen ”oavhängig”, det vill säga en oberoende tidning. Den etablerades under 1867 som *Helsingborgs Tidning* och från och med 1884 som *Helsingborgs Dagblad* och är sedan 2006 i tabloidformat.²⁰ Tidningens politiska linje var klart konservativ.²¹ Hypotesen är att tidningens högerorienterade ideologi troligtvis kommer att innebära att rapporteringen visar stöd för kungamakten och armén.

Arbetet grundades i Malmö 1887 av arbetarnas tidningsförening och var en socialdemokratisk morgontidning som sedan 1945 getts ut sju dagar i veckan. ”Med redaktören Axel Danielsson i

¹⁸ Nationalencyklopedi AB 2015, *Expressen*, hämtad 2016-03-02

¹⁹ Lars-Åke Engblom, Sverker Jonsson, Karl Erik Gustafsson (2002), *Den svenska pressens historia IV, Bland andra massmedier (efter 1945)*, Ekerlids förlag- Västervik 2002, s.181

²⁰ Nationalencyklopedi AB 2015, *Helsingborgs Dagblad*, hämtad 2016-03-02

²¹ Lars-Åke Engblom, 2002, s. 238

spetsen var den från början främst ett kamporgan för den sydsvenska arbetarrörelsen. Med devisen 'Organ för klassmedveten arbetarrörelse' ville man distansera sig från de arbetarvänliga men liberala tidningarna i Malmö".²² "En stor upplageökning kom under 1960-talet efter en övergång från eftermiddags- till morgontidning. *Arbetet* slogs 1965 samman med *Nyheterna* i Helsingborg och övertog vid "Ny Tids" nedläggning 1966 denna tidnings prenumeranter.

Arbetet hade varit bunden till det socialdemokratiska partiet och ansågs vara partiets redskap. Tidningen hade därför svårt att sälja flera exemplar och locka läsare utanför arbetarrörelsen. *Arbetet moderniserades* under 1960-talet, med syftet att locka en yngre publik, men med strävan att inte förlora sitt politiska engagemang.²³ I denna studie kommer *Arbetet* stå för den utpräglade socialdemokratiska nyhetsrapporteringen och även troligtvis en neutral inställning till militärkuppen i Grekland. Mot bakgrund av *Arbetets* socialdemokratiska dimension och ursprung i arbetarrörelsen finner jag det sannolikt att dess rapportering kretsar kring folkets perspektiv istället för de grekiska makthavarnas. Med andra ord kommer rapporteringen hypotetiskt att ske från ett perspektiv underifrån (folkets) istället för ett perspektiv ovanifrån (kungamakten och armén).

Norrskensflamman, som grundades i Luleå 1906 och bytte namn till *Flamman* 1998, är en dagstidning sedan 1989. *Flamman* startades som en socialdemokratisk tidning med tre utgåvor per vecka, 1914 blev den veckotidning. 1917 blev *Flamman* vänstersocialistisk och sedan 1922 kommunistisk.²⁴ Tidningen tillhörde de som fortsatte att följa den marxist-leninistiska Moskvakommunismen, men senare fanns det de skribenter som ville framföra politiken i en allmän obunden vänstersocialistisk riktning.

Under 1960-talet splittrades den svenska kommunistiska rörelsen SKP i tre riktningar. Tidningen *Norrskensflamman* tillhörde de traditionalister som fortsatte att följa den marxist-leninistiska Moskvakommunismen. Sedan fanns det modernister som ville dra politiken i en allmänt obunden vänstersocialistisk riktning. Den tredje vägen var de som helt tog avstånd från Sovjetunionen för att istället närma sig Kina och maoismen. Modernisterna gick segrande ur striden 1967 och SKP bytte namn till vänsterpartiet kommunisterna, VKP. Den kommunistiska tidningen *Norrskensflamman* tillhörde den förstnämnda riktningen, traditionalisterna, och agerade som dess officiella

²² Nationalencyklopedi AB 2015, *Arbete*, hämtad 2016-03-02

²³ Lars-Åke Engblom, 2002, s. 174

²⁴ Nationalencyklopedi AB 2015, *Norrskensflamman*, hämtad 2016-03-02

nyhetsorgan, något som blev tydligt efter partikongressen 1969 då de lyckades sätta in dödsstöten för modernisternas tidning *Tidssignal*.²⁵

Traditionalisternas och *Norrskensflamman*s seger ledde senare till *Tidssignal*s nedläggning. *Norrskensflamman* tillhörde de marxist-leninisterna och agerade som dess officiella nyhetsredskap, något som blev tydligt efter VPK:s partikongress 1969.²⁶ ”Konflikterna, bland annat om inställningen till *Norrskensflamman*, mellan traditionalister och modernister blev tillslut så omfattande att VPK splittrades och Arbetarpartiet kommunisterna, AKP, bildades med *Norrskensflamman* som organ 1977”.²⁷

Eftersom *Norrskensflamman* präglas av en vänsterorienterad ideologi, kommer sannolikt rapporter om kuppen grundas utifrån det grekiska folkets synvinkel, istället för att visa stöd för kungahuset och armén. Det vill säga utifrån ett underifrånperspektiv (folkets) och vara kritisk mot kungahuset och arméns maktövertagande.

Tidigare forskning

Jag har inte lyckats hitta någon tidigare forskning eller studie som berör mitt ämne om militärkuppen i Grekland utifrån hur svenska tidningar har rapporterat. Däremot har jag hittat en studie av Eva Queckfeldt som handlar om *Vietnam: tre svenska tidningars syn på Vietnamfrågan 1963-1968* och den utgår från de tre svenska dagstidningarna: *Dagens Nyheter*, *Svenska Dagbladet* och *Stockholms Tidningen/Aftonbladet*. Queckfeldts studie ger en beskrivning och en analys av hur debatten om Vietnamfrågan såg ut från 1963 till 1969. Studiens mål var att framställa tidningarnas olika åsikter och inställning till Vietnamfrågan, i likhet med min undersökning som syftar till att undersöka tidningars olika ståndpunkter rörande Grekland under militärkuppen 1967. Queckfeldt undersökte om de amerikanska kritikernas åsikter framkom i de svenska tidningarna och jämförde detta med de åsikter som lades fram av erkända amerikanska kritiker. Skillnaderna som syntes i de svenska tidningarna, gentemot de amerikanska, kunde ses som att de svenska tidningarna

²⁵ Engblom, 2002. S. 214.

²⁶ Persson, 2016, s. 6

²⁷ Persson, 2016, s. 6

släppte sin västerländska förankring, men Queckfeldt menade att en djupare studie av ledarsidorna visade att åsikterna som skrevs på ledarsidorna i stora drag liknade de amerikanska kritikernas. Resultatet visade att hälften av åsikterna som framkom i svenska tidningar var en återspeglning av den amerikanska kritiken.²⁸

Ett annat mål som Queckfeldt hade var att se om det fanns en synlig åsiktsförändring mellan 1963 och 1968. I sina efterforskningar kom hon fram till att förändringen i åsikter var tydlig, men att det var omöjligt att fastställa en tydlig anledning. Flera fenomen kunde vara anledningen till förändringen. Queckfeldt skriver vidare i sin studie att amerikabilden förändrades och att förmedlingen av kriget ökade i media samt att demonstrationer mot kriget uppkom både i Sverige och USA. Ett påstående som Queckfeldt menat var ett uttryck för hur Vietnamfrågan användes i den svenska inrikesdebatten. Olof Palmes agerande och deltagande i demonstrationer sågs av de borgliga klasserna som ett ställningstagande som gjorde den svenska neutraliteten oklar.²⁹ Ledarnas åsikter skiljde sig åt beroende på vilket tema ledarna ägnade sig åt. Det fanns ett stort intresse för USA och för USA:s agerande i Vietnamfrågan. *Svenska Dagbladet* sympatiserade med freden mer än både *Dagens Nyheter* och *Stockholmstidningen/Aftonbladet* som mer fokuserade på USA:s roll i Vietnamfrågan.³⁰ Det som är viktigt med Queckfeldts studie är hur hon undersökte och lyfte fram den debatt som fördes angående Vietnamfrågan på ledarsidorna i DN, ST/AB och SvD under 1963–1968. Händelseförloppet i Vietnam och USA under dessa år var av ett underordnat intresse i detta sammanhang.³¹

Min studie skiljer sig i förhållande till den tidigare forskningen som finns kring rapporteringen i svenska tidningar. Jag har valt att fokusera på hur tidningsrapporteringen såg ut i fem olika svenska tidningar med olika politiska ideologier, vilket förvisso liknar Queckfeldts studie. Jag har däremot valt *Norrskensflamman* för att få in det kommunistiska perspektivet, samt för att få exempel från flera delar av den politiska skalan. Detta för att ge en bild av hur de olika tidningarna skiljde sig åt: vad som rapporterades utifrån de olika utvalda infallsvinklarna och hur tidningarna förmedlade budskapen. I Queckfeldts studie spelade exempelvis USA:s agerande i Vietnamfrågan en stor roll, men i denna studie nämns knappt USA:s roll i kuppen i tidningarnas rapporteringar. Tidningarnas

²⁸ Queckfeldt, 1981, s. 90

²⁹ Queckfeldt, 1981, s. 91

³⁰ Queckfeldt, 1981, s. 90

³¹ Queckfeldt, 1981, s. 14

rapporteringar kring kungen, USA, Papandreou, det grekiska folket och de greker som var bosatta utomlands skiljde sig däremot mycket åt från tidning till tidning.

En annan studie som handlar om tidningsanalys är Emma Perssons tidigare nämnda studie ”En bricka i det stora spelet - en studie av fyra svenska tidningars rapportering av folkmordet i Kambodja under januari 1979”. Denna studie utgår från fyra svenska tidningar: *Arbetet*, *Expressen*, *Norrskensflamman* och *Svenska Dagbladet*. Perssons studie ger en beskrivning av hur den svenska mediebildens av Pol Pots Kambodja, såg ut samt hur de fyra svenska tidningarnas politiska ideologi påverkade rapporteringen.³² Persson skriver att valet av Pol Potregimen och folkmordet var intressant att undersöka på grund av att det ofta hamnade i skuggan av Förintelsen. Det finns också olika argument som rör informationen om vietnamesisk närvaro i Kambodja, kommunismen samt prins Sihanouk. Persson uttrycker att de utvalda tidningarna också skrev om stormakterna Sovjetunionen, Kina och USA i relation till Kambodja och deras intresse i Indokina.³³

Det finns de som hävdar att händelserna i Kambodja under Pol Pot inte var ett regelrätt folkmord då landets egen majoritetsgrupp Khmererna också var offer i massakrerna. Dock hänvisar man i Folkmordets historia till Encyclopedia of Genocide och deras klassificering av morderna i Kambodja som ett folkmord då den etniska gruppen Cham, som var muslimer, och buddhistiska munkar i stor utsträckning var de som drabbades hårdast i Pol Potregimens utrensningar.³⁴ Folkmord handlar om de brott mot de mänskliga rättigheterna som Pol Potregimen, i denna studie, utsatt Kambodjas invånare för. Tidningarna skriver om tvångsförflyttningar från städerna, tvångsäktenskap samt om den bakomliggande planen att bli av med politiska motståndare som har varit med de avsatta Lon Nor regeringen.³⁵ Dessutom ser vi att *Norrskensflamman*, gör antydningar till nazismen genom att använda begrepp som ”koncentrationsläger” när tidningen beskriver Kambodja. Andra begrepp som ”slavläger” används även i till exempel i *Expressens* rapportering.³⁶ Persson får fram att terrorbalansen mellan USA-Kina-Ryssland var tidningarnas fokus då de rapporterade om händelserna i Kambodja och inte om Pol Potregimens terror mot folket. Så ser det dock inte ut i

³² Persson, 2016, s. 38

³³ Persson, 2016, s. 34

³⁴ Persson, 2016, s. 35

³⁵ Persson, 2016, s. 36

³⁶ Persson, 2016, s. 37

min studie. Även om min och Perssons studier har likheter vad gäller teori och metod får vi fram olika resultat på grund av ämnenas karaktär. Både min studie och Perssons rör sig kring en närliggande tid, men till skillnad från min undersökning skriver Persson om stormakterna Sovjetunion, Kina och USA i relation till Kambodjas situation och denna mer internationella aspekt finns inte i min studie.

Syftet med min uppsats är också, såsom Queckfeldt och Persson beskriver det i sina studier, att påvisa hur de fem utvalda tidningarna skrev om kuppen och dess inblandade personer, utifrån sina politiska ideologier. Således kommer vissa händelser och grupper förstärkas mer än andra, som till exempel kung Konstantins ställning gentemot kuppen och vilket samarbete han hade med arméns ledare Papadopoulos. Genom att analysera fem olika tidningar hoppas jag kunna bidra med en bild av hur tidningar med olika politiska ideologier rapporterade de tre första dagarna.

Historisk bakgrund

Enligt den grekiska tv-dokumentären *Akter* kallades den grekiska militärjuntan 1967–1974 för ”Översteregimen” eller ”De sju åren”, och det syftade till en rad officerare som styrde Grekland som en diktatur under de sju åren mellan 1967 och 1974. Militärstyret inleddes med en statskupp natten till den 21 april 1967 och den genomfördes av en grupp bestående av deltagare som Georgios Papadopoulos (juntans premiärminister), Stylianos Pattakos och Nikolaos Makarezos. Dessa officerare kom att spela en avgörande roll i den grekiska historien under juntan.³⁷

1960-talet präglades av politiska motsättningar och sociala oroligheter. Det parlamentariska systemet föll när kung Konstantin år 1965 konfronterade premiärminister Georgios Papandreou, eftersom han hade majoritet i parlamentet. Under de sju åren av juntan förekom en rad missgärningar mot de mänskliga rättigheterna, vilket ledde till internationella protester. Den så kallade juntan var en ren fascistisk regim som ville ha en stark nationalstat med starka ledare och en följsam befolkning.³⁸

³⁷ Youtube- Akter, Grekiska militärjunta 1967-1974, 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=IqBY6jtFW7k>,

³⁸ Papahelas, 2014, <https://www.youtube.com/watch?v=IqBY6jtFW7k>

Militärjuntan lyckades få makten genom amerikanskt stöd, vilket bottnade i det kalla kriget. USA ville ha en stark kontroll över Grekland, då landet låg nära Svarta havet och Sovjetunionen. Enligt en hemsida som tar upp USA:s roll i den grekiska militärkuppen, anses greker vara antiamerikaner på grund av USA:s stöd av juntan.

Det är bara den nya styrande blandningen av ”vänsterintellektuella”, börsmäklare och regeringstjänstemän, vilka tror sig stå fria från klasstillhörighet, nation och samhälle som avvisar påståendena om USA:s skuld som kommunistinspirerade eller rent av konspiratoriska och populistiska teorier.³⁹

Enligt generalen Melissataro-Mattsons rapportering fanns det många bevis för vem som arbetade inom CIA, vilket publicerades långt senare. William Blum var en tjänsteman som arbetade på amerikanska UD skrev 1986, en bok som heter *Killing Hope*. Blum misstänktes aldrig för att driva kommunistisk propaganda eller ha kommunistiska sympatier enkom på grund av sin ställning inom CIA, hävdade General Melissataro-Mattsson.

William Blum hävdar, enligt generalen Melissataro-Mattsson, att den grekiska säkerhetstjänsten Kentriki Ypiresia Pliroforion (*KYP motsvarande CIA*), hade organiserats av CIA under inbördeskriget. Många officerare bland annat Georgios Papadopoulos hade utbildats och tränats i USA och all information från KYP lämnades in till CIA. Därefter finansierade CIA KYP direkt, men pengarna gick inte till den grekiska regeringen, utan till officerare. KYP visade sig senare vara en enhet inom CIA. Blums källor till uppgifterna om militärkuppen kom inte enbart från de amerikanska dokumenten, utan även från Andreas Papandreous bok *Democracy at Gunpoint: The Greek Forth* 1970 och Philip Deans bok *I should have died* 1977. Philip Dean var en pseudonym för den grekiske diplomaten Gerasimos Gigante, som tjänstgjorde i Washington under Georgios Papandreou regering 1964. I början av 1964 blev Georgios Papandreou premiärminister. Han valdes med den största majoriteten någonsin. Hovet ville bli av med honom, eftersom han tillhörde centerpartiet. Det var en konspiration som leddes av det kungliga hovet, olika grupper inom militären och CIA:s tjänstemän som USA hade etablerat i landet. USA:s president Lyndon B. Johnson sammanträffade med den grekiske ambassadören för att hitta en lösning på den då pågående tvisten mellan Grekland och Turkiet angående Cypern.⁴⁰

³⁹ Melissataro-Mattsson

⁴⁰ Melissataro-Mattsson

Journalisten Alexis Papahelas intervjuade f.d. kung Konstantin II i början av år 2000 angående juntan. I intervjun berättade kungen att det nya styret skickade ett bud till kung Konstantin II, för att han skulle uppmana till allmän mobilisering, det vill säga kalla in armén, men han vägrade. Dock åsidosattes kungen av det nya styret som utnämnde generalmajoren Georgios Zoitakis till ny statschef och Georgios Papadopoulos blev den nye premiärministern. Detta tolkades av många som att kung Konstantin sympatiserade med kuppmaakarna, ett intryck som inte heller ändrades av kungens försök till motkupp. Dock misslyckades detta och hela den kungliga familjen flydde till Rom tillsammans med den förre premiärministern Konstantinos Kollias och befann sig i exil under den resterande tiden av juntaperioden. Efter att kungen hade flytt till Rom hade man inget statsöverhuvud eller statsmyndighet och därför bildade man ett säkerhetsråd som bestod av Papadopoulos, Pattakos och Makarezos.⁴¹

I den grekiska dokumentären *Tidsmaskin* berättar den grekiske journalisten Christos Vasilopoulos, att kuppen kallade juntan en ”revolution för att rädda nationen”.⁴² Folket förstod inte vad som pågick. Stylianos Pattakos var chef för den militära utbildningsanstalten i Aten och det var han som beordrade att stridsvagnar skulle placeras runt om huvudstaden. Dessutom arresterades många politiker som tillhörde olika partier, så som Georgios och Andreas Papandreou, Konstantinos Mitsotakis och andra centrala personer. Bland de som arresterades var det också många fackliga företrädare, advokater och förvaltningsansvariga. Dessa fängslades eftersom vänsterorienterade personer ansågs undergräva landets säkerhet. Många vänsteranhängare skickades till koncentrationsläger på öar som låg utanför Aten, som Makronisos och Leros nära Turkiet där de straffades genom misshandel och tortyr.⁴³

En anledning till kuppen var att en ”kommunistisk konspiration” hade infiltrerat statsförvaltningen, akademien, sociala medier och vissa militära kretsar. Kuppen kallades revolution, vilket var juntaledarnas eget ord, och motståndarna kallades för anarko-kommunister och de tidigare politikerna, det vill säga de som hade stannat kvar i partiet, för ”gamlepartister”. Ateism, rock- och hippiekultur ansågs som en del av konspirationen. Yttrandefrihet och tryckfrihet

⁴¹ Intervju av journalisten A. Papahelas med kungen Konstantin II, 1967-1974, 2000

⁴² Vasilopoulos Christos, 2014, *Tidsmaskin - Militärkuppen i Grekland 1967*

<https://www.youtube.com/watch?v=FIM45JB3D4g&index=7&list=PLdA8j7iNu08jvn3vEcw1M5rKrzYLXuFT6>

⁴³ Vasilopoulos, 2014

upphävdes fullständigt. Politiska partier förbjöds och militärdomstolar etablerades. Dessutom var brott mot de mänskliga rättigheterna utbrett.⁴⁴ Motståndet var stort överallt i Grekland. Folket organiserade sig genom att sända radio i smyg. Man tryckte flygblad som delades ut och organiserade konserter som var tillåtna av juntan, men som senare visade sig innehålla andra artister än de planerade. Polytekniska skolan i Aten var katalysatorn för motståndet. Den 17 november 1973 försökte juntastyret slå tillbaka genom att skicka en stridsvagn mot högskolans grindar. Mer än tjugo studenter och fem civila personer omkom på plats. Samtidigt fick exilgrekerna politisk hjälp i vissa länder. Ett exempel på detta var Andreas Papandreou som bodde i Sverige. Han fick hjälp från den svenska regeringen. Ett annat exempel var den berömda Melina Merkouri och kompositören Mikis Theodorakis som bodde i Frankrike.⁴⁵ Händelsen på högskolan tvingade juntan att ge upp och en övergångspresident tillträdde tills nyval kunde hållas, det vill säga det första fria valet. Den som vann, var Konstantinos Karamanlis som kom tillbaka från sin exil. År 1974 vann demokratin över juntan och Grekland hade nu en ljusare framtid. Efter valet hölls en folkomröstning om kungahusets existens. Resultatet blev att cirka 60 procent av befolkningen inte ville ha tillbaka kungadömet, vilket ledde till en republik med president Konstantinos Karamanlis.⁴⁶

Författaren Jörgen Larsen skrev 1968, då han befann sig i Grekland, om Greklands militärkupp i boken *Diktaturen i Grekland. Demokratins fall och Konstantins misslyckade motkupp*.⁴⁷ Författaren som egentligen var journalist reste till Grekland med tjugo andra utländska journalister för att bevaka händelserna som Grekland drabbades av. Författaren inledde sin bok med att lyfta fram vad terror innebar när det gällde att stå emot sin motståndare. Således beskrev han vad folket hade upplevt i fängelser och att arresteringar inte bara hade drabbat vänsteranhängarna, utan även högerpartister och centeranhängare.⁴⁸ Författaren hävdade att den nya militärregimen ville bekämpa kommunismen och förändra landet.

⁴⁴ Vasilopoulos, Tidsmaskin - Militärkuppen i Grekland 1967 , 2014

⁴⁵ Vasilopoulos, Tidsmaskin - Militärkuppen i Grekland 1967 , 2014

⁴⁶ Vasilopoulos, Tidsmaskin - Militärkuppen i Grekland 1967 , 2014

⁴⁷ Larsen, 1968,

⁴⁸ Larsen, 1968, s. 10

Den anser ha fått kallelsen att frälsa nationen från de 'dåliga grekerna', vars största fel är att de inte hyllar samma nationella ideal som makthavarna. Denna blandning av moral, religion och nationalism är farlig då den underbygger fanatismen och föraktet för den vanliga människan.⁴⁹

Däriigenom gjorde författaren en analys utav makthavarna, kungen och USA:s roll i diktaturens utbrott. Författaren skildrade de viktigaste aktörerna som spelade en stor roll i militärkuppens första ögonblick.

”Juntornas uppgång och fall”. Andreas Arvidsson och Jon Wallentin-Tärk.

Andreas Arvidsson och Jonas Wallentin-Tärk uppsats syftar till en komparativ studie som behandlar de faktorerna som spelat in i militärregimens uppgång och fall i Grekland och Argentina.⁵⁰

Även om denna uppsats handlar om en komparativ studie mellan två länder som har haft militärregim är det viktigt att poängtera här att det är intressant att undersöka, hur författarna i denna uppsats undersöker omständigheterna bakom den grekiska militärregimens uppgång. Eftersom uppsats undersöker två länder kommer jag att bara presentera den grekiska militärregimens maktövertagande. Både denna och min uppsats skiljer sig åt, att denna har studerat militärregimenars uppgång och fall utifrån en komparativ studie av transitionsprocesserna i Grekland och Argentina, medan min uppsats behandlar hur de svenska tidningarna rapporterar med olika politiska ideologi militärregimen i Grekland de tre första dagarna. Dessutom skulle jag kunna säga att min undersökning ger en bredare beskrivning av hur de olika infallsvinklar i den grekiska kuppen spelat roll.

Den 21 april 1967 tog militären över makten, som leddes av en grupp överstar. Juntas motivering var att rädda Grekland från det kommunistiska styret. Juntas möttes också av internationella påtryckningar och demonstrationer mot det grekiska militärstyret ägde rum i många europeiska huvudstäder, såsom Rom och Berlin. Juntan försökte också genomföra olika reformer inom utbildning och ekonomin i ett försök att stoppa den inhemska kritiken, som existerade i såväl det

⁴⁹ Larsen, 1968, s. 20

⁵⁰ Arvidsson Andreas och Wallentin –Tärk Jon, 2007, “Juntornas uppgång och fall”, Lunds universitet Statsvetenskapliga institutionen, Kandidatuppsats, HT2007

vanliga samhället som inom universitetsvärlden. Dessa reformer kom inte fram till sina syften och situationen i Grekland blev mer kritiskt efter nationella strejker och protester utav studenterna och arbetare.

Kungen, demokratin och diktaturen av Alexandros Frangos.

Boken behandlar en kort historisk beskrivning av hur den politiska situationen utvecklades från 1821 till 1967. Alexandros Frangos som var en konsulterande ingenjör född i Grekland skrev denna bok som prenumererades av Världspolitikens dagsfrågor 1968 Utrikespolitiska institutet. Frangos menade att militärkuppen inte hade kommit som en överraskning för den grekiska nationen, eftersom rykten sedan länge hade cirkulerat om ett militärt ingripande i det parlamentariska läget. Däremot var den oväntad för kungariket, vilket hade tänkt sig samarbeta med den grekiska militären, där monarkins rättigheter och den ekonomiska oligarkins dominans hotades av valet för centerunionen.⁵¹

Det visade sig snart att det var en kupp som genomfördes av arméns generaler Stylianos Patakos, Georgios Papadopoulos och Nikolaos Makarezos med hjälp av 150 stridsvagnar och 3000 soldater. Frangos beskriver steg för steg hur generaler tog makten över Grekland och vilka personer från generalstaben som skulle leda landet samt hur poliskåren kontrollerades av armén. Dessutom beskriver Frangos den situation som uppstod för den grekiska allmänheten och vilka åtgärder armén tog. Frangos lägger inte mycket tid på att diskutera kungens eller Papandreous politiska ställning, men tar upp ganska mycket kring situationen på Cypern, efter att kuppen hade utbrutits.

”Diktaturen i Grekland” Demokratins fall och Konstantins misslyckande motkupp av Jörgen Larsen.

Jörgen Larsen ville berätta vad som hände, varför det hände och vilka följder diktaturen fick för Grekland. Författaren försökte samtidigt sätta in händelserna i ett vidare perspektiv, både historiskt och storpolitiskt och påvisa deras samband med de grekiska sociala och ekonomiska problemen.

⁵¹ Frangos Alexandros, 1968, *Kungen, demokratin och diktaturen*, Utrikespolitiska institutet

Larsen försökte inge läsaren samma känsla, det vill säga den fruktan och ovisshet som han själv upplevt när han var i Grekland när kuppen utbröt.⁵²

Han beskriver sin bok att den grekiska diktaturen sedan länge hade avslöjat sin verkliga karaktär. Hoppet om att det grekiska folket skulle slippa bli slaget i bojor ännu en gång av en brutal militärmakt hade förstörts. Dessutom beskriver han att den totalitära staten återigen hade visat att den bara kände till ett språk och det var terrorns. Misshandel av fångar och arresteringar drabbade inte bara kommunister och vänstersympatisörer, vilket var fallet under kuppregimens första dagar, utan också personer av den politiska centern och högern, som omnämns som de ”dåliga grekerna”. Boken tematiserar utifrån den grekiska politiska scenen, det vill säga hur den var under 1821 fram till 1967 då militärkuppen utbröt. Därefter följer hur militären tog makten 1967 och vilka ekonomiska och sociala problem Grekland hade och till sist tas Cypernfråga upp. Dessutom följer ett historiskt händelseförlopp från 1821 fram till 1967, där han beskriver Greklands ockupation av turkarna fram till militären, detta eftersom Grekland hade befunnit sig under en diktatur länge.

Undersökning och analys

Undersökningen kommer att utgå från hur tidningarna i sina rapporteringar förhöll sig till kungens, militärens, USA:s, Papandreoufamiljens ställning och de svenska turisternas och det grekiska

⁵² Larsen Jörgen, 1968, *”Diktaturen i Grekland” - Demokratins fall och Konstantins misslyckande motkupp*, SV PRESS A/SHalmstad 1968

folkets sida. Varje del kommer att ha sin egen underrubrik och jag kommer att poängtera vad det centrala innehållet är under de tre första dagarna i kuppen enligt de svenska dagstidningarna som jag har valt ut. På så sätt besvaras samtidigt mina frågeställningar, till exempel hur de svenska tidningarna beskrev kuppen i Grekland utifrån olika infallsvinklar och på vilka sätt de förhöll sig till kuppen. Till sist följer en slutdiskussion av hela analysen.

Kung Konstantin II och militären

Aftonbladet inledde den 21 april 1967 med rubriken ”Armén slog till i natt i Grekland för att säkra makten åt kung Konstantin och förhindra allmänna valen i maj”.⁵³ Stridsvagnar patrullerade Atens gator. Många politiker hade arresterats samt journalister och andra motståndare. Arméradion var den enda som fungerade och den gav ut information om situationen i Grekland till utlandet och folket. Således var den civila radion stängd. Nyhetsbyråerna och folket var inlåsta i sina hem.⁵⁴ En kort beskrivning av en kunglig diktatur i Grekland vars mål var att förhindra det allmänna valet som varit förutbestämt till den 28 maj 1967 följer sedan. *Aftonbladet* beskrev också den 21 april, att militärkuppen uppkom enligt kungens beslut. Han ville bryta centerunionens makt i riksdagen med Georgios Papandreou.

Den kungliga regimen har i varje försök till demokratisering sett ett hot mot det halvfeodala samhällssystemet i Grekland. Samspelet mellan hovet och armén för att bevara detta system har åter bekräftats. Både kungen och armén behöver varandra, åtminstone tills vidare. Men både för centerunionen och ännu mer för vänsterpartiet EDA innebär den kungliga kuppen början till en ny terror.⁵⁵

Detta citat hänvisar till att det grekiska kungadömet till varje pris hade försökt bevara det halvfeodala samhällssystemet och därför kom kungen överens med armén, så att makten skulle behållas av samma personer. Tidningens ordval som halvfeodal gav intrycket av att kungen och armén stod överst i den hierarkiska samhällsordningen och att de låga samhällsklasserna inte var av stor betydelse.

⁵³ Eriksson Sören, ”Militärkupp i Grekland” *Aftonbladet*, 1967-04-21, s.1

⁵⁴ Eriksson Sören, ”Militärkupp i Grekland” *Aftonbladet*, 1967-04-21

⁵⁵ Osignerad, ”Kunglig diktatur införd i Grekland”. *Aftonbladet*, 1967-04-21

Det stora frågetecknet var om det skulle bli ett till inbördeskrig eller en landsflykt för det grekiska kungaparet.

Kung Konstantin har också på sista tiden varit djupt deprimerad över den politiska utvecklingen i Grekland, som gått honom emot. Men om Konstantin flyttar med sin drottning till Danmark kan han inte heller där räkna med några större ovationer. Hans långt ifrån demokratiska sätt att utöva sin kungamakt har obönhörligen gisslats i den danska pressen.⁵⁶

I detta citat var *Aftonbladets* språkbruk mer än talande: ”obönhörligen gisslats i den danska pressen”. Detta eftersom rapporteringen och tidningens påstående visade att kungens ställning inte stärkts. Journalisten Lars Johnsson undrade hur situationen för kungen och hans drottning skulle vara i framtiden, eftersom kungen verkade deprimerad över Greklands politiska utveckling. Det märktes, skrev Johnsson, att kungen hade börjat tappa kontrollen över landet och att det bara fanns en lösning - att fly från Grekland. Om kungen skulle flytta med sin familj från Grekland kunde han inte längre utöva sin kungamakt i landet.⁵⁷

Samma dag inledde *Expressen* med uppgifter om att kuppen i Grekland skedde på fredagsnatten med kungens godkännande, som i ett desperat försök att rädda kungatronen. Detta skedde, enligt *Expressen*, på grund av att kungafiender i Grekland hade vuxit sig starka och kungen ville få ordning i landet. I Grekland var allt stängt och inget meddelande kunde nå fram till folket. Informationen om att Greklands befolkning vaknade till en diktatur och att kungen hade tagit makten med armén kom från TT-Reuters. Det var en välplanerad kupp med kungens tillåtelse, skrev *Expressen*.⁵⁸ Premiärminister Kanellopoulos och Georgios och Andreas Papandreou arresterades. Hela landet ”stängdes av”, inga tåg körde, flygtrafiken stod still, inga utlandssamtal eller telegram kom fram och allt var välplanerat av armén.

Folket förbjöds att vistas på gatorna. Bankerna förbjöds att ge folket deras pengar och börsen förblev stängd. Den stora frågan enligt *Expressen* var dock: ”varför har armén (och kung Konstantin) tagit makten?”.⁵⁹ *Expressen* beskrev att de som hade följt den grekiska politiken, stämplade kuppen som ett desperat försök till att stärka kungens ställning. ”Det behövs genom att

⁵⁶ Jonsson Lars, ”Statskuppen-Hur ska det nu gå för Konstantin och Anne-Marie?”, *Aftonbladet*, 1967-04-21

⁵⁷ Jonsson Lars, ”Statskuppen-Hur ska det nu gå för Konstantin och Anne-Marie?”, *Aftonbladet*, 1967-04-21

⁵⁸ Osignerad, ”Kupp i Grekland i natt- Oro för kungaparet-Drama för svenska turisterna”, *Expressen*, 1967-04-21

⁵⁹ Osignerad, ”Armékupp i Grekland- och kungen var med!”, *Expressen*, 1967-04-21

kungafienderna som främst finns bland den politiska vänstern, vuxit sig allt starkare”.⁶⁰ Samtidigt nämndes en oro för kungamakten och kungaparets öde och att kuppen blev en första akt i den dramatiska situationen som slutade med kungatronens fall.

Expressen skrev också att oroligheten i Danmark var stor på grund av prinsessan Anna-Maria. Kungahuset i Danmark var oroligt eftersom drottning Anna-Maria var gravid med det andra barnet. Det fanns enligt danska tidningar vittnesmål och påståenden om att det grekiska kungaparet skulle gå i landsflykt till Danmark och inkvarteras i Marselisborgs slott i Århus, som under den senaste tiden hade rustats upp. De danska tidningarna påstod att kung Frederik hade förberett slottet för det grekiska kungaparet.⁶¹

Expressens rapporteringar kan tolkas som att tidningen tog ställning för att stärka kungamaktens sida. Språkbruket som tidningen använde för att beskriva kungafienden visar att tidningen stod emot vänsterpartiet.

Den andra dagen, det vill säga den 22 april, skrev *Aftonbladet* att den nya diktaturregimen varnade folket för att soldaterna skulle komma att skjuta först och ställa frågor först efteråt. Soldaterna följde order att arrestera alla motståndare oavsett om de var politiker eller civila. Den nya lagen presenterades i arméradion under hela natten, såsom:

- myndigheterna kan fängsla vem de vill,
 - militärdomstolar upprättas,
- folksamlingar ska skingras med vapenmakt,
- alla som visas sig ute efter mörkrets inbrott riskerar att bli skjutna,
 - det är förbjudet att bilda politiska föreningar,
 - att strejka är strängt förbjudet och straffet är fängelse,
 - husrannsakingar kan företas dygnet runt och
- alla nyhetsmeddelanden måste godkännas av censuren.⁶²

Därefter kommenterade *Aftonbladet* att den kungliga militärdiktaturen kännetecknades av vad de betecknade som ”fascistiska former”. Lennart Ljunglöf beskrev sedan att:

⁶⁰ Osignerad, ”Armékupp i Grekland- och kungen var med!”, *Expressen*, 1967-04-21

⁶¹ Osignerad, ”Hur ska det gå för Anna Maria och Konstantin?”, *Expressen*, 1967-04-21

⁶² Osignerad, ”Kuppen i Grekland-Kungens motståndare gräver fram vapnen”, *Aftonbladet*, 1967-04-22

Nu har den kungatrogna delen av armén, gendarmeriet och de fascistiska halvmilitära organisationerna, fått chansen att göra upp räkningen med demokratiska politiker och fackföreningsledare. (...) Fängelserna och koncentrationslägren fylls på nytt i ett desperat försök av de fascistiska och reaktionära kretsarna med hovet i spetsen att hindra en utveckling i riktning mot demokrati och social och ekonomisk rättvisa. Motiveringen till kuppen är givetvis att en vänsterrevolt skulle förhindras.⁶³

Ordvalen som *Aftonbladet* använde för att beskriva den nya militärregimen syftar till att fördöma armén samt att karaktärisera den som fascistisk. Detta visade tidningens vänsterideologiska sida för läsarna (mottagarna). Med detta ordval tog tidningen ställning mot kuppen. Andra ordval som *Aftonbladet* också använde var ”koncentrationslägren” där man kan se att tidningen drog paralleller till Förintelsen under andra världskriget.

Ett annat argument som journalisten Ljunglöf skrev var att det inte fanns några hållbara bevis för en sådan planerad militärkupp: ”Denna metod [militärkuppen] tjänar syftet att framställa kungen och armén som ett bålverk mot kommunismen”.⁶⁴

Detta kan tolkas som att både kungen och armén försökte bygga en försvarsanläggning emot kommunismen. Kungen avslöjade under fredagen den 21 april att han indirekt hade beordrat statskuppen för att strida mot den nya regeringen. Dessutom hade kungen gett regeringen order om att fängsla medborgare på obestämd tid utan rättegång.

Nyheten om kuppen beskrevs också i *Helsingborgs Dagblad* den 22 april och tidningen inledde sin första sida med att armén hade övertagit makten i Grekland och att en ny militärregering hade bildats i Grekland. Informationen var hämtat från Istanbul UPI. Den grekiske kungen Konstantin hade tillåtit justitieminister Konstantinos Kollias att bli ny premiärminister. Dessutom skrev *Helsingborgs Dagblad* att den grekiska armén hade övertagit makten i Grekland och att många civila och politiska motståndare hade arresterats, bland dem fanns kungens fiender Georgios och Andreas Papandreou.

Expressen inledde med att skriva om hur diktator Konstantin hade gett order om att skjuta utan varning. Tidningens journalister Gösta Ollén och Lasse Nyberg befann sig på gränsen mellan Turkiet och Grekland och rapporterade därifrån. Det som meddelades i den grekiska radion var ett

⁶³ Ljunglöf Lennart, ”Kunglig fascism”, *Aftonbladet*, 1967-04-22

⁶⁴ Ljunglöf Lennart, ”Kunglig fascism”, *Aftonbladet*, 1967-04-22

hotfullt budskap om att ingen kunde gå ut på gatorna utan att bli beskjuten. Armén följde kungens order om att arrestera varje motståndare till kungahuset, det vill säga Papandreous familj och andra män som stod i centrum för centerunionens parti. Ollén och Nyberg, beskrev att det som skedde var en kupp mot demokratin och att risken för ett inbördeskrig var stor. Rädslan som fanns att valet den 28 maj skulle leda till att centerunionens parti skulle vinna hade satt armén och det demokratiska Grekland ur funktion. Det gjordes påståenden om att det grekiska kungahuset skulle komma att få ångra sina beslut gällande kuppen. Kung Konstantin ville undvika att ett centerparti återigen skulle vinna valen med Georgios Papandreou som premiärminister.

Ollén och Nyberg rapporterade också om att de grekiska trupperna även hade samlats i Makedonien vid den turkiska gränsen och att gränsen mellan det turkiskgrekiska området hade varit avspärrad under natten. De turkiska soldaterna lät Ollén och Nyberg passera på egen risk men de stoppades av de grekiska soldaterna. Folket varnade för att det inte var värt att försöka åka vidare till Grekland för journalisterna skulle komma att bli skjutna av soldaterna. ”Under fredagen kom rapporter till Istanbul om skottlossning i bergsbyarna. Polis och militär jagar gömda kommunister”.⁶⁵

Faran var att kung Konstantins kuppmän i Aten hade spärrat av gränser för att hindra vänstermän att fly till Turkiet och för att stoppa vapensmuggling, enligt *Expressens* rapportering. Därför hade de turkiska trupperna vid gränsen fått permissionsförbud och var satta i beredskap. Turkiets svar på den grekiska kuppen var att Turkiet hade en stark armé och kunde ockupera Grekland på mindre än 24 timmar. Dessutom var det bråttom för turkarna att ockupera. Militären hade nu makten i landet och speciella krigsdomstolar hade upprättats. Kommunikationerna till landet såsom telefon och teletrafik var brutna och inga flyg fick komma in eller lämna Grekland. Grekland var isolerat och utgångsförbud rådde och folksamlingar var förbjudna.

Med denna beskrivning kan man se steg för steg hur *Expressen* rapporterade situationen i det turkiska gränsområdet. Risken var inte bara stor för de svenska journalisterna utan även för folket som bodde vid gränsen mellan de två länderna. Faran var stor eftersom både kungen och armén fruktade att kommunismen skulle spridas, och att kuppmännen hade order om att stoppa vapensmuggling från den ena sidan till den andra. Fastän *Expressen* är en liberal tidning förde

⁶⁵ Ollén Gösta, ”Hela Grkland i ett järngrepp”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 6

rapporteringen med sig en dos av högerpolitik och tidningen visade att den stödde ledarnas sida och därigenom indirekt angrep kommunismen.

Tidningen rapporterade också om att kung Konstantin hade fått negativ kritik av det danska folket. *Expressens* journalister Kurt Karlsson och Thorsten Waden i Köpenhamn skrev att danskarna menade att Anne-Maria måste komma hem till Danmark. Det stod skrivet på ett plakat utanför Amalienborgs slott och nära den grekiska ambassaden i Köpenhamn att Konstantin borde hängas. Det danska folket demonstrerade utanför slottet samtidigt som de svor att Konstantin var fascist. ”Först Franco, så Hitler och nu Konstantin”, ropade folket i Köpenhamn.⁶⁶ På sida 8 nämndes vilka huvudpersonerna var i kuppdramat. Konstantin var en av tidens playboys som aldrig hade lyckats i skolan. Trots detta hade han fått goda betyg för sin karaktär och personlighet. Det hade framgått att Konstantin var starkt beroende av sin mor Fredrika. Även änkedrottning Fredrika spelade en viktig roll i krisen i Grekland. Hon befann sig alltid i bakgrunden, intrigerade och utnyttjade hänsynslöst sitt inflytande över sin son och regeringen, hävdade *Expressen*. Fredrika blandade sig inte i politiken så länge hennes man kung Pavlos levde, men efter hans död blev hon mer intresserad av politiken och försökte påverka den i egen riktning.⁶⁷

Arbetet inledde på sitt förstablada att ”3000 svenska turister vägras lämna Grekland och kungens fiender har dödshotats”.⁶⁸ Folkets rättigheter hade upphävts efter kung Konstantins och arméns statskupp. Det som gällde var utgångsförbud och armén sköt utan varning mot dem som gjorde motstånd. Dessutom arresterades Georgios och Andreas Papandreou, eftersom de stod emot kungens opposition.⁶⁹ En turkisk nyhetsbyrå meddelade att militären hade börjat sätta upp domstolar som skulle ta hand om de arresterade och kung Konstantin hade upphävt den paragraf i den grekiska grundlagen som förbjöd dödsstraff för politiska brott. Med andra ord betyder det att fiender som stod emot kungahuset kunde avrättas. All transport och kommunikation hade upphävts i hela landet. Enligt den grekiska arméradion var det kung Konstantin som hade beordrat armén att ta över makten i Grekland för att ”upprätthålla den allmänna ordningen och beskydda invånarna

⁶⁶ Karlsson Kurt och Waden Thorsten, ”Kravaller i Köpenhamn- Kupp protest: häng kungen”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 7

⁶⁷ Osignerad, ”Huvudpersonerna i det stora kuppdramat”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 8

⁶⁸ Osignerad, ”3000 svenska turister vägras lämna Grekland”, *Arbetet*, 1967-04-22

⁶⁹ Osignerad, ”Det började redan sommaren 65 men då undvek man inbördeskriget”, *Arbetet*, 1967-04-22

från personliga övergrepp”.⁷⁰ Förutom utgångs-, transport- och kommunikationsförbund hade kungahuset förbjudit guldhandel, alla banktransaktioner samt alla prisstegringar på livsmedel. Dessutom hade samtliga skolor stängts.⁷¹ Militären hade med kungahusets tillåtelse obegränsad makt att arresteras och kalla in vem de ville till militärplikt. ”Militärkuppen utgjorde klimax på nära två års allt bittrare politisk kamp mellan högern, representerad av kronan, armén och vänstercenteroppositionen, ledd av den störtade premiärministern Papandreou”.⁷²

Journalisten Sture Stiernlöf på *Arbetet* redogjorde för hur denna politiska orolighet började. Stiernlöf hävdade att sommaren 1965 inleddes en följd av ”fruktansvärda” händelser, och det gick inte längre att bortse ifrån att ett nytt inbördeskrig hotade:

Papandreou och hans parti centerunionen, kämpade tillsammans med det extrema vänsterpartiet EDA för att minska kungens makt och få honom att acceptera en roll liknade den som den svenske kungen har, en galjonsfigur utan verklig politisk makt. Papandreou försökte samtidigt rensa ut de mest reaktionära och kungatrogna officerarna ur armén.⁷³

När kungen fick reda på vad Papandreou försökte göra blev Papandreou snabbt avskedad. Detta ledde till kungens och militärernas kupp. Det visade sig att kung Konstantin under sin regeringstid inte hade gjort något för att förbättra folkets livssituation. Kung Konstantin avskedade Papandreou som försökte genomföra reformer och införa republik i Grekland. Dock levde kungen i lyx medan folket led och det fanns ingen förändring som skulle kunna leda till minskad arbetslöshet. På grund av den omvända politiska situationen skulle Grekland hamna i sin största kris någonsin.⁷⁴

Detta språkbruk *Arbetet* använde och ställningen tidningen tog visar att tidningen var emot kungen och armén. Beskrivningar som görs för Papandreous sida visar att mannen bakom centerunionen kämpade för att minska kungamakten och att han till varje pris försökte få kungen att bli som den svenske kungen: en kung utan verklig makt. Allt detta eftersom tidningen förde med sig en socialdemokratisk politik som stod för demokratin.

⁷⁰ Osignerad, ”Det började redan sommaren 65 men då undvek man inbördeskriget”, *Arbetet*, 1967-04-22

⁷¹ Osignerad, ”Det började redan sommaren 65 men då undvek man inbördeskriget”, *Arbetet*, 1967-04-22

⁷² Osignerad, ”Det började redan sommaren 65 men då undvek man inbördeskriget”, *Arbetet*, 1967-04-22

⁷³ Stiernlöf Sture, ”Konstantin upphäver den enskildes rättsskydd”, *Arbetet*, 1967-04-22, s. 4

⁷⁴ Stiernlöf Sture, ”Konstantin upphäver den enskildes rättsskydd”, *Arbetet*, 1967-04-22, s. 4

Aftonbladets korrespondent Sven-Oskar Ruhmén befann sig i Grekland och lämnade sina rapporter om den grekiska krisen per telefon. Ruhmén var tvungen att tala på engelska, men när han ett par gånger råkade tala på svenska bröts samtalet omedelbart av censuren. På *Aftonbladets* ledarsida stod det att Konstantin var generalernas fånge.⁷⁵ Detta ledde till att rapporter som sändes från Aten och London meddelade att Konstantin hade varit omedveten om kuppen när den genomfördes. Det beskrevs att han mot sin vilja tvingades skriva under dekretet om militärövertagandet, och att han på morgonen för kuppen hade setts i en bil med rödgråta ögon. Kungen skulle ha talat i radion, men det utlovade talet kom aldrig. Den 22 april 1967 tystnade plötsligt den regeringskontrollerade radion. Om kungen hade varit motståndare till kuppen, gällde det för militärledningen att övertala honom att gå över på deras sida. Annars skulle han slåss på två fronter – dels mot vänsterpartierna, dels mot de många kungatrogna.⁷⁶ Detta kan tolkas som att rapporteringarna visade en annan, mer mänsklig sida av kungen och att han inte hade vetat om vad som hade pågått under de tre första dagarna. Rapporteringen utgick från att kungen hade tvingats förhålla sig till arméns beslut. Hans rödgråta ögon visade ödmjukhet och empati, enligt tidningens rapporter.

Ruhmén rapporterade till *Aftonbladet* vad som hade hänt med en taxichaufför under lördagen. Taxichauffören hade uttryckt sin åsikt om kungen och hade sagt att han var en dåre och att kungen stod bakom militärkuppen. Det hade inte funnits någon rädsla i taxichaufförens ögon, beskrev Ruhmén. Han och familjen kunde väntas bli arresterad av soldaterna. Ruhmén skrev att den nye premiärminister Konstantinos Kollias hade meddelat att detta var en revolt utan blod och att det bara var två personer som traumatiserades. Grekland var dock en militärdiktatur och soldaterna hade arresterat 8500 civila vänsteranhängare och även högerextremister.⁷⁷

Åke Wihlney som var korrespondent för *Aftonbladet* och befann sig i Köpenhamn rapporterade att Konstantin hade tvingats lämna Grekland och att den danska pressen reagerade på hans roll i militärkuppen.

⁷⁵ Ryhmén Sven-Oskar, ”Är Konstantin generalernas fånge?”, *Aftonbladet*, 1967-04-23

⁷⁶ Ryhmén Sven-Oskar, ”Jag hörde skottlossning i natt på gatorna i Aten”, *Aftonbladet*, 1967-04-23, s. 6

⁷⁷ Wihlney Åke, ”Danska regeringsorganet: Kom inte hit Konstantin”, *Aftonbladet*, 1967-04-23, s. 6

Om Konstantin väljer att gå i dansk landsflykt blir det under alla omständigheter en regerings sak. Han kan betraktas som en vanlig flykting och ansöka om asyl – i så fall tvingas han deklarerat att han söker sig till Danmark utan att tänka sig spela med i politiken i fortsättningen.⁷⁸

Wihlney hävdade också att Konstantin kunde få tillstånd att flytta till Danmark och leva i exil men det danska folket envisades med att han borde hålla sig borta från Norden.

Aftonbladets korrespondenter menade att Konstantin bara var kuppmaakarnas redskap och överstarnas fånge. De skrev att kung Konstantin inte låg bakom statskuppen. Militärledarna försökte övertyga det grekiska folket om att kungen var med och dessutom stödde kuppen. En regeringsman talade med journalisterna om att kungen var med generalerna. Lördagen den 22 april sände den grekiska militärregimen en programförklaring vilken visade att den nya regeringens uppdrag var att skapa villkor för en tillbakagång till parlamentariskt styrelsesätt på en stadig grundval. De sistnämnda orden av förklaringen var ”leve nationen, leve konung, leve det eviga Grekland”.⁷⁹

Konstantinos Kollias blev premiärminister och fick hålla kungen lugn, men vice premiärminister var generallöjtnant Grigoris Spandidakis som också var överbefälhavare. Konstantin kom inte med något personligt uttalande och därför tycktes det vara ett tecken på att han inte stödde kuppen. Korrespondenter i London undrade om Konstantin och hans familj skulle fly från landet och om Konstantin var generalernas marionett. Dessa frågor var frågor bland många andra som den brittiska pressen tog upp. *Sunday Telegraph* samt *BBC* hade meddelat *Aftonbladet* att kungen hade försökt motsätta sig kuppen, att Konstantin till exempel inte hade deltagit i militärkuppens beslut och att han inte hade uttalat sig inför det grekiska folket vilket var väldigt mystiskt. I Uppsala hade en grupp grekiska socialdemokrater demonstrerat mot kuppen i Grekland. På grekernas plakat hade det stått att Konstantin var sitt folks mördare. På ett annat plakat hade det stått att det grekiska folket inte tyckte om tyranner, på ett annat att Konstantin borde ta sin mamma med sig och försvinna och på ett sista hade det stått att Fredrika var en giftig orm.

I *Arbetet* rapporterade journalisten Leif Persson från Aten att kung Konstantin hade blivit tvingad av armén att verkställa kuppen trots sin motvilja.⁸⁰ Många greker påstod dock att utan kungens

⁷⁸ Wihlney Åke, ”Danska regeringsorganet: Kom inte hit Konstantin”, *Aftonbladet*, 1967, 1967-04-23, s.6

⁷⁹ Osignerad, *Aftonbladet*, 1967-04-23, s.7

⁸⁰ Persson Leif, ”Kungen och kuppen”, *Arbetet*, 1967-04-23, s. 4

tillåtelse skulle kuppen inte ha kunnat genomföras. Efter två dagar hade nyhetsbyråerna och journalisterna börjat arbeta igen. Spekulationerna om att Konstantin hade stått bakom kuppen verkade inte sanna, men ingen rapporterade exakt vad som hade hänt.

Om Konstantin verkligen varit motståndare till kuppen, borde han ganska lätt kunnat utnyttja denna lojalitet bland militärerna till att isolera och oskadliggöra kuppmaakarna, som ändå måste ha varit en mycket begränsad krets från början. Istället för att göra något sådant utfärdade kungen det dekret i vilken kuppen berättigades och stora delar av grundlagen sattes ur kraft och genomförde dessutom installationen av den nya militärregeringen.⁸¹

Citatet skulle kunna tolkas som att kungen hade haft makten att stoppa kuppmaakarna, men att han hade valt att inte göra det. Även om detta kan ses som en spekulation, kunde situationen i Grekland ha förändrats eftersom kungens sista ord var beslutande. Detta kan tolkas som ett uttryck för kungens svaghet gentemot militären.

Det som väckte stort intresse, enligt *Arbetet*, var att kuppen hade skett i syfte att stärka de högerextremistiska krafterna och därefter krossa vänsteranhängare. Detta ville således Konstantin åstadkomma och därför undrade Leif Persson, hur det var möjligt att kuppen skulle ha kunnat äga rum utan kungens stöd.

Vidare är det ett uppenbart faktum att kuppen skett just för att stärka de högerinriktade krafternas ställning i Grekland och krossa vänstern, alltså samma sak som Konstantin försökt uppnå i sitt tidigare politiserande. Skulle verkligen en sådan kupp ha skett mot kungens vilja och utan hans aktiva stöd?⁸²

Kuppledarnas tanke med arresteringar var uppenbarligen att rädda den grekiska nationen från kommunismen och återupprätta ordningen.

Kuppmaakarna har framträtt med de i sådana här sammanhang gängse deklARATIONERNA om att de ingripit för att 'rädda landet från undergång' och att deras enda önskan är att 'återupprätta den inre ordningen och införa förändringar som är erforderliga för att den parlamentariska demokratin skall kunna återinföras'. I sanning ett märkligt sätt att skapa parlamentarisk demokrati på.⁸³

I detta citat ser vi att *Arbetet* tar ställning mot kuppen på ett sätt som präglas av ironi. Tidningens sista mening i detta citat visar ett argument som syftar till att påpeka hur odemokratisk kuppen var. Det är ett exempel på hur kuppmaakarna skulle kunna rädda landet från undergång och sätta landet

⁸¹ Persson Leif, "Kungen och kuppen", *Arbetet*, 1967, 1967-04-23, s. 4

⁸² Persson Leif, "Kungen och kuppen", *Arbetet*, 1967, 1967-04-23

⁸³ Persson Leif, "Kungen och kuppen", *Arbetet*, 1967-04-23

i ordning igen. Man skulle kunna säga att tidningens språkbruk och sätt att beskriva situationen var ironiskt, att det är märkligt att införa en diktatur i demokratins namn.

Dessutom försökte journalisten Leif Persson förstå vem Konstantin egentligen var. Var det kungen som stod bakom kuppen eller tvingades han till den? Ett rykte sade att Konstantin skulle flytta till Danmark under lördagen, men han verkade fortfarande vara på slottet i Tatoi. Några greker som Persson hade intervjuat, sa att Konstantins sympatier var hos högern och att socialdemokraterna och kommunisterna var emot monarkin. Persson undrade om det var sant det som spreds ”på gatorna” att Konstantin hade skrivit under kuppens förklaring och att maktövertagandet var ett sätt att undvika att bli avsatt av kuppledarna.

Kurt Karlsson rapporterade till *Expressen* att han från sitt hotell Hilton ibland hörde skottlossningar, men att klimatet ändå ansågs vara lugnt. Karlsson rapporterade att han hade kontaktat några svenska turister och att de hade meddelat att de inte hade sett något ovanligt, förutom att det fanns många soldater. Karlsson tillade att samtalen till utlandet kunde kopplas fram så länge journalisterna pratade engelska och inte på modersmålet. Utländska tidningar gick inte heller att köpa.⁸⁴

Det hade rapporterats att bara två personer hade avlidit sedan kuppen hade brutit ut. Myndigheterna hade meddelat att det grekiska folket hade mottagit den nya regimen med entusiasm. Regeringens löften var att stärka landets försvar och se till att lagarna efterföljdes samt att sörja för att levnadsstandarden höjdes så att arbetarklassen nådde sociala rättvisa. Gösta Ollén befann sig vid den grekisk-turkiska gränsen och rapporterade att situationen i de små kaffeaffärerna (kafeneion på grekiska) var skrämmande, men trots allt lugn. Polisen och militären patrullerade ständigt gatorna. I de små byarna vid den grekiskturkiska gränsen visste ingen människa om någonting. Vissa små byar var avspärrade och Ollén fick inte åka dit med taxi. En grekisk officer sa: ”vår kung är ung och intelligent. Han är kraftfull. Nu är det han som ger order åt alla. Han har makten. Han har räddat vårt folk. Vi har farliga kommunister i Grekland. Kungen ska göra så här med dem”.⁸⁵ Officieren menade förstås att antingen skulle man döda kommunisterna eller fångsla dem. Korrespondenter från Aten undrade vilken roll Konstantin egentligen spelade. Var han en diktator

⁸⁴ Karlsson Kurt, ”Jag hör skott...”, *Expressen*, 1967-04-23, s. 6

⁸⁵ Ollén Gösta, ”Inte krig än ...”, *Expressen*, 1967-04-23, s. 7

eller militärens marionett? Således fortsatte rapporteringen om att kungen var en marionett som inte hade visat sig på scenen.

Expressens rapporteringar hävdade att kungens roll var att hålla tal angående sitt lands svåra situation, men att ingen varken hade sett eller hört någonting från kungen. Å ena sidan sa vittnen att kuppen hade utförts mot kungens order, men att han hade vägrat skriva under dekretet om belägringstillstånd. Å andra sidan sa vittnen att de hade sett kungen mycket upprörd och att han hade gråtit. Han bevakades av soldater som ständigt följde honom överallt. Kungaparet vistades fortfarande i Grekland och inget nytt hade framkommit om att de skulle flytta.⁸⁶

Norrskensflamman skrev dagen efter om kuppen i Grekland, det vill säga den 22 april 1967. I informationen som kom från TT-Reuters stod det att armén hade tagit över Grekland och att många politiker hade arresterats. Således var huvudstaden Aten omringad av stridsvagnar och pansarbilar. Dessutom var kungahuset, regeringsdepartementet samt flygplatsen avspärrade.⁸⁷

*Norrskensflamman*s rapporteringar beskrev en bakgrund till kuppen i Grekland där de bland annat skrev att kung Konstantin hade varit ”pådrivare och inspiratör” till kuppen, och att kungadömets öde stod på spel.

Den som utan tvivel är mest tillfreds med både de tidigare och den senaste kuppen, är änkedrottning Fredrika. Hon har också påverkat sin son Konstantin till att också hålla den fascistiska andan levande inom det grekiska kungahuset. Samtidigt är hon den drivande kraften i den mäktiga klick av penningfurstar, hovfolk och utländska maktens representanter, främst då amerikanska, som utgjort ett kraftigt hot mot de grekiska demokratiska krafterna under lång tid.⁸⁸

Med fördömande ord skrev *Norrskensflamman* att kungahuset var fascistiskt. Änkedrottning Fredrika var kvinnan som hade påverkat sin son Konstantin, att hålla det fascistiska levande inom det grekiska kungahuset och tidigare hade hon varit medlem av Hitlers *Bund Deutscher Mädel*. Det var änkedrottning Fredrika som var huvudpersonen och den drivande kraften i hotet mot det demokratiska Grekland. På grund av detta hade Grekland drabbats både ekonomiskt och socialt och de tillhörde dessutom u-länderna. Enligt *Norrskensflamman* tyckte kungahuset att den så

⁸⁶ Osignerad, ”Vilken roll spelar Konstantin: är han diktator eller marionett?”, *Expressen*, 1967-04-23, s. 9

⁸⁷ Osignerad, ”Kupp i Grekland av armén och kungen”, *Norrskensflamman*, 1967-04-22

⁸⁸ Osignerad, ”Vad händer i Grekland?”, *Norrskensflamman*, 1967-04-29

kallade amerikanska imperialismen var bra så länge kung Konstantin hade makten att vara härskare.⁸⁹

Sammanfattning

Inledningsvis analyseras tidningarnas rapportering om kung Konstantin och militären utifrån varje tidnings politiska ideologi. Hypotesen var att *Aftonbladet* inte gav stöd åt kungahuset och arméns makt, utan skulle rapportera nyheten om kuppen på ett objektivt eller kritiskt sätt. Dock beskrev *Aftonbladet* kungen ur två olika synvinklar. Å ena sidan menade tidningen att han beslutade att militärkuppen skulle äga rum, men å andra sidan var han ett offer och deprimerad på grund av Greklands politiska utveckling. På så sätt stämmer delvis hypotesen om vilken ställning tidningen tog, det vill säga den lyfte fram kungens roll i kuppen som en möjlig aspekt, men den visade också upp en förstående bild av kungens situation. *Aftonbladets* rapportering om diktaturregimens planer, visade hur situationen var i Grekland. Dock karaktäriserades militärledarna som beslutsamma och fascistiska, eftersom militärledarna kontrollerade kungen.

Expressen har en liberal ideologi med en dos av högerpolitik. Tidningen rapporterade om kungaparets öde och beskrev att kommunisterna var kungafiender och att de hade växt snabbt till antal under Papandreous regering. Dessutom hävdade tidningen att allt som skett i Grekland var på grund av kungens rädsla för att landet skulle bli kommunistiskt efter det planerade valet som skulle äga rum den 28 maj 1967. På så sätt stämmer hypotesen om tidningen, att den i rapporteringar uttryckte att de var för kungafamiljerna i Grekland och i Danmark, men kritiskt inställda mot Papandreou-familjen och dess ideologi. Det visar att tidningen hade tagit ett antikommunistiskt ställningstagande, genom att beskriva att kungafiender var kommunister som växte snabbt i antal i landet.

Helsingborgs Dagblad rapporterade utifrån de som hade makten i Grekland, kung Konstantin och militären. Därefter nämnde *Helsingborgs Dagblad* att motståndarna var socialdemokraterna Georgios och Andreas Papandreou, de som hade arresterats så fort kuppen hade brutit ut, eftersom de var kungens fiende. *Helsingborgs Dagblad* skrev om de svenska turisterna som hade vistats i Grekland och som hade upplevt svåra timmar under kuppens gång och tiden efter. Här fanns en

⁸⁹ Osignerad, "Vad händer i Grekland?", *Norrskensflamman*, 1967-04-29, s. 9

tydlig nationell vinkling av rapporteringen. I tidningen visas det att rapporteringarna stämde med hypotesen om att den stödde kungamakten och armén.

Arbetet rapporterade nyheterna om Grekland utifrån ett underifrånperspektiv. Tidningen lyfte fram folkets sida och skrev den 22 april 1967 först om de svenska turisterna som hade vistats i Grekland och rapporterade sedan om statskuppens och kungens gång. Enligt *Arbetets* rapporteringar var det viktigare att informera om hur situationen var i Grekland utifrån offrens perspektiv och inte utifrån kungens, detta eftersom tidningens bakgrund hade en socialdemokratisk dimension, som lyfte fram ett underifrånperspektiv.

Norrskensflamman beskrev hur makthavarna fruktade Papandreous ställning i regeringen och i det grekiska samhället. Kungahuset beskrevs av tidningen som fascistiskt och de lyfte fram hur änkedrottningen Fredrika alltid höll sin son kung Konstantin II om ryggen. Kopplingen till fascismen understöddes av uppgifterna om att hon tidigare varit medlem i Hitlers organisation. *Norrskensflamman* beskrev hur kungen visat sin brutala fientlighet gentemot folket redan från första dagen, när kuppen hade brutit ut. Genom sina rapporteringar gav tidningen hopp till medborgarna och även till de som bodde i utlandet. Här stämmer hypotesen, eftersom *Norrskensflamman* var en vänsterorienterad tidning vars hållning var grundad i en kamp mot det man uppfattade som folkets förtryck och lidande. Därmed använde tidningen uttryck som fascistiskt, pådrivande och inspiratör för att betona sin ställning mot kungafamiljen och militären.

USA:s roll i militärkuppen

”USA håller tummen i ögat på båda länderna med många dollar som betalning för viktiga militärbaser. Men ingen i Istanbul tror att kung Konstantin vågat göra kuppen mot ”vänsterelementen” utan att först ha inhämtat amerikanernas tysta godkännande”.⁹⁰

Detta är ett av få fall i källmaterialet där USA:s inblandning i kuppen diskuteras. Vad det kan finnas för förklaringar till detta är svårt att avgöra. Det ovanstående citatet kan tolkas som att *Expressen* beskrev att kungen inte hade vågat göra kuppen utan USA:s stöd. Ett annat citat om

⁹⁰Ollén Gösta, ”Hela Grekland i ett järngrepp”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 6

USA återfinns i *Norrskensflamman* den 29. Sammanhanget var Andreas Papandreous tal om Lamprakis död 1965:

Det inte var lagt fram bevis för att amerikanerna var inblandade i kuppen mot regeringen Papandreou i juli 1965, men vi visste att amerikanerna var mycket kritiska mot Papandreous ekonomiska och sociala politik, dessutom kritiska till strejkrätten, demonstrationsrätten och andra demokratiska rättigheter som Papandreouregeringen införde under den korta tid den satt vid makten. Med andra ord –den amerikanska hållningen var negativ, och denna hållning berodde också på den grekiska Cypern-politiken, där Papandreou och president Johnson hade skarpt divergerande åsikter.⁹¹

Detta citat stöder min ursprungliga hypotes om *Norrskensflamman*s rapportering, att USA:s kritik riktade sig mot Papandreous inflytande då hans politik hade vissa vänsterpolitiska idéer. Utöver detta fanns det inte någon rapportering om USA i andra tidningar.

Sammanfattning

De rapporteringar som både *Expressen* och *Norrskensflamman* beskrev i de utvalda citaten påvisar svårigheterna med att bedöma USA:s inblandning i den grekiska kuppen. Eftersom strejker och demonstrationer mot kungamakten, kritiserades av USA visade det sig också senare att de var kritiska mot den tidigare regeringen som hade försökt införliva sina demokratiska idéer. Den grekiska krisen framställdes inte alls i relation till den amerikanska åsikten eller inblandning i kuppen. Däremot beskrevs det i *Expressen* att USA framställdes som en bakomliggande faktor, som en observatör. Dock ger *Norrskensflamman* en beskrivning av att USA var kritiskt mot Papandreous politik i ett gammalt uttalande två år innan kuppen bröt ut.

Papandreou

I *Aftonbladet* beskrev Sören Eriksson den politiska resa den före detta premiärminister Georgios Papandreou hade gjort när han avskedades av kungen 1965. Papandreou höll sig till centerunionen och hade många anhängare, inte bara på grund av sin politiska position, utan även på grund av sin uppskattade karaktär. Kung Konstantin II och de konservativa visade sig vara rädda för

⁹¹ Osignerad, ”Vad händer i Grekland?”, *Norrskensflamman*, 1967-04-29, s. 9

Papandreou, eftersom hans ideologi liknades vid den kommunistiska.⁹² Nicolas Kokkalis var en bland många som flydde till Sverige och han intervjuades av Bertil G. Nilsson.

Papandreous främsta insats är när han lyckades samla Greklands många vänster- och mellanpartier under en hatt (...) Som alltid i grekiskt politiskt liv är det personen och inte programmet som fånglar massorna och gör Papandreou till folkets namn. Han fullföljer en tradition, politikern som en glänsande folktalare och retoriker. Det nya med Papandreou är att han inte bara hade en vision, utan också vilja att förverkliga den.⁹³

Med den här rapporteringen uppvisas *Aftonbladets* sympati mot Papandreou liksom för hans ideologi att göra Grekland till en demokrati. Som en socialdemokratisk tidning tog *Aftonbladet*, dessutom ställning för Papandreous verk. Papandreou lyckades med sin opposition att ge folket hopp om ett fritt och demokratiskt land. Papandreou blev i folkets ögon en ny figur som skulle leda dem till friheten, det vill säga till demokratin.

Expressen skrev den 22 april 1967:

Inför dessa manipulationer deklarerade Papandreou att kungen skulle möta en folkstorm om han inte avstod från vidare inblandning, men det var just vad som skedde igår. Antingen order utgick direkt från hovet eller inte var armékuppen just riktad mot de allmänna valen. Högern och militären kan nu ensamma regera med kungamakten som symbol. Valen kommer att bli en ren formalitet eller uppskjutas på obestämd framtid.⁹⁴

Papandreou förutsåg att kungen skulle mötas av en folkstorm om han inte avstod från vidare inblandning, men detta hade redan skett. Antingen utgick order om kuppen direkt från hovet eller så var armékuppen riktad mot de allmänna valen som många misstänkte, menade *Expressen*. Högern och militären kunde ensamma regera med kungamakten som symbol.

De två starka fienderna mot kungahuset sades, enligt *Expressen*, vara fader Georgios och sonen Andreas Papandreou. Georgios Papandreou blev mannen som indirekt utlöste kuppen – det var en fruktan för att landets befolkning skulle föra honom och hans parti, Centerunionen, till makten igen vid de allmänna valen till nästa val.⁹⁵

Papandreou, som blev premiärminister 1963 sedan han besegrat högermannen Karamanlis, betraktades som hjälte bland grekerna. Han har upprepade gånger uttalat sig kritiskt om kungamakten och Konstantin vägrade till slut tala

⁹² Eriksson Sören, ”Papandreou redan kastad i fängelse”, *Aftonbladet*, 1967-04-21

⁹³ Nilsson G. Bertil, ”Kuppen i Grekland”, *Aftonbladet*, 1967-04-22

⁹⁴ Osignerad, ”En kupp mot demokratin! Risk för inbördeskrig”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 4

⁹⁵ Osignerad, ”Huvudpersonerna i det stora kuppdramat”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 8

med honom. Papandreou tvingades genom intriger från hovet att avgå 1965-varefter landet hela tiden skakats av svåra regeringskriser. En gång tidigare var han i konflikt med en grekisk kung-1923 då han uppmuntrade Konstantins farfar Konstantin I att avgå.⁹⁶

I detta citat kan man se att *Expressen* presenterade Georgio Papandreou som att han var kritisk mot kungamakten. Därefter beskrevs han i en rubrik i fetstil, placerad ovanför ett foto av honom, som ”Fiende 1”.⁹⁷

Den liberala *Expressen* ansåg Papandreou vara ett hot mot hovet och landet. Detta eftersom Papandreou tillhörde centerunionen som bland annat hade vänsteridéer vilka tidningen trodde skulle skada folket och därmed hela landet. Därför presenterades han som en fiende i *Expressens* rapporteringar. Dessutom ser man att *Expressen* hade ett antikommunistiskt förhållningssätt på grund av att far och son Papandreou indirekt hade utlöst kuppen. *Expressen* beskrev att om de skulle vinna nästa val skulle det vara finnas en fruktan för landets befolkning. Med detta visade även *Expressen* att de var mot Papandreoufamiljen och deras vänsterorienterade ideologi.

Andreas Papandreou anklagades också för att vara en fiende och vänsterpolitiker som dessutom hade arresterats:

Han anklagades av kungahuset och högerpolitikerna för att ha lett Aspidarörelsen – den sammansvärjning av arméofficerare och underrättelsemän som påstods ha haft för avsikt att stöta kungahuset och utropa republik. Andreas parlamentariska immunitet skyddade honom för åtal – de övriga inblandande dömdes till 18 års fängelse.⁹⁸

I detta citat visas det att Andreas Papandreou anklagades för att vara en fiende mot kungahuset och högerpolitikerna. I artikeln finns även rubriken ”Fiende 2” i fetstil, eftersom både Andreas och Georgios Papandreou tillhörde centerunionen.⁹⁹

Arbetets korrespondenter i Aten beskrev kort vem Andreas Papandreou var som person. Som ung man tillhörde han vänsterpartiet. Papandreous familj tillhörde överklassen vilket möjliggjorde att han kunde åka till USA för studier. Han bedrev illegal politisk verksamhet och ville undvika fängelsestraff för detta. Detta var år 1940. I USA gjorde han sin militärtjänst som marinsoldat och blev amerikansk medborgare. Han kom tillbaka till Grekland 1960 då han övergav sitt amerikanska

⁹⁶ Osignerad, ”Huvudpersonerna i det stora kuppdraget”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 8

⁹⁷ Osignerad, ”Huvudpersonerna i det stora kuppdraget”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 8

⁹⁸ Osignerad, ”Huvudpersonerna i det stora kuppdraget”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 8

⁹⁹ Osignerad, ”Huvudpersonerna i det stora kuppdraget”, *Expressen*, 1967-04-22, s. 8

medborgarskap för att påbörja sin politiska resa som socialist. Enligt en hemlig källa, rapporterades det i *Arbetet*, att Andreas Papandreou, trots sin korta tid i Grekland hade förberett en statskupp för att störta kungen och ta makten själv.

Andreas Papandreou utpekades plötsligt som den store boven. Han hade, enligt en hemlig rapport, förberett en statskupp för att störta kungen och själv ta makten. Nu när hans far Georges Papandreou – som då var premiärminister- fick rapporten i sina händer skrek han utom sig av ilska: - Nu är den förbannade Andreas i farten igen! Trots att Andreas Papandreou varit amerikansk medborgare har han trots detta stått fast vid sina socialistiska, för att inte säga kommunistiska idéer. Han är den man som i dagens Grekland till varje pris måste hållas under ständig bevakning. Han har nu förts till ett fängelse utanför Aten. För den nya regimen i Grekland är han den farligaste mannen. Det sägs att han på ett par timmar skulle kunna vigla upp den grekiska oppositionen.¹⁰⁰

Språkbruket *Arbetet* använde för att beskriva Andreas Papandreous klassresa verkar inte stämma med min ursprungliga hypotes om att tidningen skulle stödja hans verk i politiken. Detta då ordvalen tidningen använde, som exempelvis ”boven” vilket gjorde att han karakteriserades som en brottsling inför regimen, och hans fars uttalande inte verkar understödja Andreas Papandreou opposition.

Norrskensflamman beskrev, att det ”fascistiska kungahuset” påstod att Andreas Papandreou borde bära skulden för kuppen och brottet mot konstitutionen, eftersom han ville avskaffa kungadömet och verka för Greklands utträde ur NATO.¹⁰¹ Tidningens rapportering och ordval, exempelvis ”fascistisk”, stämmer med min ursprungliga hypotes om att tidningen kritiserade kungahuset och gav stöd åt vänsteridéer, eftersom tidningen stod på det grekiska folkets sida. Andreas Papandreou som hade varit på besök i Sverige och blivit intervjuad sa i intervjun att USA var inblandade i kuppen mot hans far Georgios Papandreou regering 1965. Andreas Papandreou lade till att:

vi visste att amerikanerna var mycket kritiska mot Papandreous ekonomiska och sociala politik, samt kritiska till strejkrätten, demonstrationsrätten och andra demokratiska rättigheter som Papandreous regering införde under den korta tiden han satt vid makten. Med andra ord – den amerikanska hållningen var negativ och denna hållning berodde också på den grekiska Cypern-politiken, där Papandreou och presidenten Johnson hade skarpt divergerande åsikter.¹⁰²

¹⁰⁰ Osignerad, ”Andreas Papandreou”, *Arbetet*, 1967-04-23, s.6

¹⁰¹ Osignerad, ”För internationell solidaritet”, *Norrskensflamman*, 1967-04-29

¹⁰² Osignerad, ”Vad händer i Grekland?”, *Norrskensflamman*, 1967-04-29, s. 9

Citatet återfinns också i tidigare kapitel, men här framställs det utifrån Papandreous perspektiv. Papandreou ville förstärka sina demokratiska idéer och det grekiska folkets tro på ett demokratiskt samhälle.

Sammanfattning

Enligt rapporteringen i samtliga tidningar var det Papandreoufamiljen som var kuppens motståndare. *Expressen* beskrev å ena sidan dem som de starka motståndarna som tillhörde centerunionens parti, och hade socialdemokratiska idéer som liknade de kommunistiska, men å andra sidan rapporterade *Aftonbladet*, *Arbetet* och *Norrskensflamman* om familjens politiska resa fram till dess att de anhölls av polisen. Man ser utifrån *Expressens* beskrivningar att tidningen stod emot Papandreou och beskyllde både far och son för att vara fiender till kungamakten och armén. Detta visar tidningens antikommunistiska ställningstaganden. *Aftonbladets* beskrivningar om Papandreous ställningsantagande visar sympati och de försvarade hans oppositionsroll och hans strävan efter att sätta stopp för skattefusk och ge det grekiska folket hopp om att Grekland skulle kunna utvecklas till ett demokratiskt land. Tidningen beskrev att de konservativa var rädda eftersom Papandreous ideologi liknades vid den kommunistiska och den fruktan som fanns för att Grekland skulle kunna utvecklas till ett kommunistiskt land, var av stor betydelse. *Norrskensflamman*s beskrivningar som försvarade Papandreous verk och uppfattning av det, som *Norrskensflamman* benämnde det, ”fascistiska kungahuset”, ville att kungahuset skulle bära skulden för kuppen.

De svenska turisterna

De fem utvalda tidningarna rapporterade att det fanns ungefär 3000 svenska turister som satt fast i Grekland. De hade svårt att återvända till Sverige. Resebyråerna hade försökt få kontakt med turisterna via telegraf men det verkade vara omöjligt.¹⁰³ I en annan artikel undrade Sören Eriksson om det skulle bli inbördeskrig.

Redan under de första kaotiska timmarna, då förbindelserna med Grekland är praktiskt taget brutna, står det klart att Grekland nu står på randen av ett nytt inbördeskrig. Greklands folk har hindrats att gå till val. Vänsterns svar på arméns kupp kan bli ett uppror.¹⁰⁴

¹⁰³ Eriksson, ”3000 svenska turister sitter fast i Grekland”, *Aftonbladet*, 1967-04-21

¹⁰⁴ Eriksson, ”3000 svenska turister sitter fast i Grekland”, *Aftonbladet*, 1967-04-21

I detta citat preciserar *Aftonbladet* hur situationen var i Grekland och att de första timmarna verkade vara kaotiska. Genom detta uttalande beskrevs situationen som mycket dramatisk för alla i landet. Nyckelord som inbördeskrig, brutna förbindelser och nekande till demokratiska rättigheter, folket hindrades att gå till val, är de argument tidningen använde för att stärka det påstående *Aftonbladet* gjorde om att Grekland vid tidpunkten var farligt för de svenska turister som befann sig i landet.

113 svenska turister väntade på att resa till Rhodos när kuppen bröt ut. Det blev en dramatisk upplevelse för dem då de tvingades stanna kvar på Arlanda flera timmar. Ingen märkte att kuppen hade brutit ut på natten 02:30. Dessutom stod det också i *Aftonbladet* att 72 FN-soldater var internerade av grekerna. De togs till fånga av de grekiska arméstyrkorna. Ingen visste vad som hade hänt i landet och därför var de tvungna att stanna i Aten.

De 2000 svenska turisterna som satt fast i Grekland och inte kunde resa tillbaka till Sverige på grund av statskuppen. Oron var också stor bland de svenska turisterna som hade vistats i Grekland, menade *Helsingborgs Dagblad*. De svenska resebyråerna var oroliga för de visste inte hur turisterna skulle kunna återvända till hemlandet.¹⁰⁵ Ett radiomeddelande som nådde Trans Air under fredagseftermiddagen meddelade att alla flygplatser i Grekland var stängda och att överflygning av grekiskt territorium under 3000 meters höjd var förbjudet. Några av de svenska turisterna skulle resa vidare till Rhodos och andra skulle återvända till Sverige medan några skulle stanna kvar på Atens flygplats.¹⁰⁶ Till sist kunde de svenska turisterna, enligt *Helsingborgs Dagblad* rapportering, äntligen återvända till Sverige, efter många timmars väntetid på flygplatserna som hade varit avstängda. Dessutom flögs de svenska FN-soldaterna tillbaka till Sverige den 22 april. De hade suttit fast på grekisk mark. Det var svenska soldater vilka var under befäl av major P.G. Björnin från Lidingö.

Efter kuppens utbrott, kunde inte ens resebyråerna försäkra resenärernas säkerhet. Turisterna kunde inte ställa krav på flygbolagen eftersom dessa svor sig fria från ansvar i händelser av krig, revolution med mera, rapporterade *Arbetet*. Enligt *Arbetets* beskrivning av läget, var oron stor i Sverige för de 3000 svenska turister som var fast i Grekland. Ett besked via USA:s ambassad

¹⁰⁵ Osignerad, "Flygförbud i Aten", *Helsingborgs Dagblad*, 1967-04-22

¹⁰⁶ Osignerad, "Flygförbud i Aten", *Helsingborgs Dagblad*, 1967-04-22

berättade dock att de svenska turisterna var utom fara. De var dock isolerade på hotell som alla andra.¹⁰⁷

Arbetet beskrev att situationen i Grekland började bli mer dramatisk genom att presentera hur farligt det skulle bli att flyga från och till Grekland. Oron var stor för det svenska folket som satt fast i landet. ”På eftermiddagen kom ett radiomeddelande till flygföretagen från Zürich, som talade om att start och landningsförbud rådde i hela Grekland och att det dessutom var förbjudet att flyga över grekiskt territorium på lägre än 3300 meters höjd. Ingen vet när nästa hemtransport av de svenska turisterna kommer att ske”.¹⁰⁸

Sammanfattning

Alla fem tidningar rapporterade om de svenska turisterna som befann sig i Grekland. Oron var också stor för de svenska FN-soldaterna vilka det rapporterades om i de utvalda tidningarna. Språkbruket samt påståenden som de fem utvalda tidningarna skrivit, står i centrum för denna studie. Det gör även argumenten som tidningarna använde för att övertyga läsarna om att situationen under de tre första dagarna var skrämmande och farlig för de svenska turisterna. Detta kan också tolkas som ett försök till att nationalisera händelsen, det vill säga att öka dess läsarvärde för en svensk publik. *Aftonbladet* använde till exempel starka ord som inbördeskrig och uppror för att skapa belägg för sina påståenden om situationen i Grekland och de svenskar som befann sig där vid tidpunkten.

Aftonbladet beskrev att det var en dramatisk upplevelse för enskilda resenärer att stanna kvar i landet då de inte visste när de skulle få åka tillbaka. De svenska turisterna visste inte hur de skulle reagera eller handla under dessa omständigheter. *Arbetet* betonade de svenska turisternas öden och möjligheter till att få återvända till Sverige, samt de demonstrationer som skedde i Köpenhamn. Alla rapporteringar kan tolkas som en nationell oro i relation till respektive folks öden. Det fanns inga tidigare tecken på att en kupp skulle verkställas. Det svenska folket åkte på semester och allt förändrades under ett dygn. Varken FN-soldaterna eller turisterna var förberedda på en sådan dramatisk situation.

¹⁰⁷ Osignerad, ”3000 svenska turister vägras lämna Grekland”, *Arbetet*, 1967-04-22, s. 4

¹⁰⁸ Osignerad, ”Svenskar förefaller befinna sig väl”, *Arbetet*, 1967-04-22, s. 6

Greklands folk och greker utomlands

*Helsingborgs Dagblad*s journalist Bertil G. Nilsson skrev att det var många greker som flydde från landet för att söka arbete i andra länder. En av dem var Nicolas Kokkalis som flydde till Sverige och intervjuades av Nilsson med anledning av sin flykt. Kokkalis sa att anledningen till att Georgios Papandreou blev fängslad var att Papandreou hade samlat många vänster- och mellanpartier under en hatt.¹⁰⁹

Norrskensflamman beskrev att kungens motståndare hade börjat gräva fram vapen och att de lämnade sina hem i byar och städer. De tog sig till bergen. Det var kommunisterna som hovet och regimen var rädda för. Alla förbund som militärkuppen och dess ledare hade skrivit på, illustrerar att Greklands folk kom att uppleva en ny period av lidande, rädsla och oroligheter, menade tidningen. Därför talade de flesta om ett nytt inbördeskrig, en vänsterrevolt som skulle komma att ske inom kort. Fastän det bara var dag två efter kuppen hade fängelser och koncentrationsläger fyllts på nytt med motståndare, enligt rapporter i *Norrskensflamman*.¹¹⁰

I *Expressen* beskrev Ström Eriksson att: "händelserna i Grekland har skapat oro och bestörtning bland de 6000 grekerna i Sverige. 2000 greker i Sverige kan kallas hem till militärtjänst i Grekland om en allmän mobilisering blir aktuell".¹¹¹

Både i Växjö och Motala hade greker samlats och diskuterat händelserna i hemlandet. De hävdade att det inte skulle komma att bli något inbördeskrig, men däremot trodde de att Anna-Maria vars börd var från Danmark, ett demokratiskt land, skulle ha kunnat påverka Konstantin, men att han lyssnade mer på sin mor Fredrika.

I *Arbetet* intervjuade Leif Persson en yrkeskvinna som förklarade för honom att Grekland hade varit ett demokratiskt land sedan tusen år tillbaka och det som utgjorde skillnaden nu var att grekerna inte accepterade diktatur eller förtryck. Yrkeskvinnan var rädd att öppet säga sin åsikt om den nuvarande regeringen. I en intervju som Jonas Wallmark höll med det svenska ögonvittnet Wilhelm Ståhl, berättade Ståhl om sin upplevelse av natten då kuppen skedde. När Ståhl hade gått

¹⁰⁹ Osignerad, "Flygförbud i Aten", *Helsingborgs Dagblad*, 1967-04-22

¹¹⁰ Osignerad, "Vad händer i Grekland", *Norrskensflamman*, 1967-04-29

¹¹¹ Eriksson Ström, "2000 Sverige greker riskerar att kallas hem", *Expressen*, 1967-04-22, s. 7

upp på morgonen för att ringa ett samtal, hade växeltelefonisten svarat att en revolution hade utbrutit och att han inte kunde kopplas vidare. Ståhl berättade att stridsvagnar och soldater omringade parlamentet. Klimatet var skrämmande och foton Ståhl hade tagit, fick han lämna till polisen.¹¹²

I Nybro meddelades det att greker i Sverige protesterade mot den nya regimen i Grekland. Greker som var bofasta i Kalmar län skickade ett telegram till den danske kungen:

Övergången till militärdiktatur har till syfte att förhindra den demokratiska utvecklingen i Grekland. Vi fruktar att detta kommer att ske genom utplåning av alla motståndare till diktaturen. Vi vädjar till er att använda edert inflytande för att förhindra sådana brott mot de mänskliga rättigheterna.¹¹³

Många greker som bodde i Sverige samlades och demonstrerade mot den nya regimen utanför den grekiska ambassaden i Stockholm. I Köpenhamn försökte demonstranter att gå in på den grekiska ambassaden och på slottet Amalienborg. *Expressen* rapporterade att det på demonstranternas skyltar stod: ”Ned med kungadömet och ned med Konstantin”. Polisstyrkor kom på plats och försökte lugna demonstranterna men kunde inte förhindra slagsmålen.

Enligt *Norrskensflamman* hade kung Konstantin visat ”sin brutala fiendskap mot det grekiska folket”. Den grekiska majoriteten stod återigen mot stormakterna och var redo att kämpa för fred och demokrati. De som kämpade mot fascisterna blev förföljda och de åtgärder som användes mot dem var brutala. Som ett resultat av detta tog Greklands folk sina vapen och kämpade emot den inhemska och utländska makten. Kuppen var välplanerad, inte bara av kungen utan också av NATO:s agenter som stod bakom hovet, menade *Norrskensflamman*. Natten den 21 april blev avgörande för det grekiska folket som än en gång fick lida gentemot makten, menade *Norrskensflamman*:

Det som hänt och händer i Grekland klagör hur i grunden antidemokratisk kapitalismen är. Vidare klarläggs på ett ypperligt sätt monarkens reaktionära roll och den borgerliga militarismens folkfientliga karaktär. Sen må ju bl.a. den svenska veckopressen bedriva så mycket hovpropaganda den vill, men fakta vittnar om att det hela tiden rör sig om propaganda för parasiter och mot folket fientligt inställda personer och institutioner. Det tappra folket är värd ett bättre öde än att ännu en gång komma under en militärdiktaturens järnhäl. Hur lång tid det tar för att störta den

¹¹² Persson Leif, ”Ingen revolution förrän nästa gång”, *Arbetet*, 1967-04-23, s. 5

¹¹³ Osignerad, ”Svensk-greker protesterar hos danske kungen”, *Expressen*, 1967-04-23, s. 7

reaktionära regimen är ännu för tidigt att sia om. Men under alla förhållanden har utvecklingen i Grekland klargjort, att endast en stark demokratisk front kan föra landet ut ur reaktionens mörka natt. Och demokratins krafter i Grekland bör få allt tänkbart internationellt stöd. Det grekiska folket måste få erfara, att deras kamp för frihet och demokrati är en sak som också angår oss.¹¹⁴

Tidningens beteckning att kapitalismen i grunden var antidemokratisk, visade den kommunistiska utgångspunkt som tidningen tog avstamp i och hur starkt bundet tidningens idéer var till det grekiska folkets öde. På grund av sin vänsterideologi nedvärderade tidningen monarkins roll och den borgerliga militarismens funktion. Dessutom försökte tidningen kritisera den svenska pressens roll som man menade bedrev en propaganda för kungahuset. *Norrskensflamman* kritiserade den övriga svenska pressen för att de inte betraktade det grekiska folkets öde som så betydelsefullt. *Norrskensflamman*'s ideologi att argumentera mot kungadömet och militären, stämmer med min grundläggande hypotes.

Enligt *Norrskensflamman* hade Greklands motstånd brutits ner och landet hade blivit en polisstat där terror blivit vardag. Över två miljoner greker befann sig på polisens svarta listor. Folket sågs som ett hot mot kungadömet och de förföljdes och tvångsflyttades till koncentrationsläger där våldet och förtrycket var fruktansvärt, enligt *Norrskensflamman*. *Norrskensflamman* skrev att de mest reaktionära krafterna såsom fascister, militarister och kungafamiljen ännu en gång härskade i det land där demokratin en gång hade fötts. Således kom CIA och deras medhjälpare att säga: det går inte att skapa en demokratisk regim i Grekland. ”Men det sista ordet i Grekland är ännu inte sagt. De grekiska demokraterna kommer att resa sig för att ge demokratins vaggademokrati”.¹¹⁵ Det svenska Clarteförbundet hade gjort ett uttalande där man protesterade mot den fascistiska statskuppen i Grekland. Uttalandet, som *Norrskensflamman* hänvisade till/citerade, löd:

Vi protesterar med all kraft mot den fascistiska statskuppen i Grekland och förklarar vår solidaritet med alla demokratiska krafter i landet. Det grekiska folket står inför en mycket svår och kritisk tid, men vi är övertygade om att kungahuset och militärjuntan med eller utan stöd från USA kommer att besegras.¹¹⁶

¹¹⁴ Osignerad, ”Grekland under diktaturens järnhäl”, *Norrskensflamman*, 1967-04-24

¹¹⁵ Osignerad, ”Grekiska militärjuntan med eller utan USA-stöd kommer att besegras”, *Norrskensflamman*, 1967-04-29, s. 16

¹¹⁶ Osignerad, ”Grekiska militärjuntan med eller utan USA-stöd kommer att besegras”, *Norrskensflamman*, 1967-04-29, s. 16

Sammanfattning

Protester, flykt, motstånd och förföljelser är begrepp som återkommer i detta kapitel om det grekiska folket. Dessa begrepp visar hur den ena händelsen ledde till den andra och det kan man se genom att följa tidningarnas beskrivningar under de tre första dagarna av militärkuppen, vilket undersökningen omfattar. Oro och rädsla är också två ord som återkommer. Det handlade om en kamp mot stormakterna som *Norrskensflamman* beskrev, och de som stod emot stormakterna blev förföljda och fängslade. Tidningarna betecknade att en ny period av lidande hade börjat. *Expressen* skrev att en allmän mobilisering kom att bli aktuell för de greker som var bofasta i utlandet. De skulle återvända för att utföra sin militärtjänst.

Slutdiskussion

Den inledande frågeställningen i denna uppsats gällde hur de svenska tidningarna beskrev kuppen i Grekland under de tre första kritiska dagarna, utifrån de olika infallsvinklarna, det vill säga kung Konstantin, USA, Papandreoufamiljen, de svenska turisterna och det grekiska folket. Med folket menar jag att jag utgått från ett underifrånperspektiv angående hur det grekiska folkets öde framställts i rapporteringens blickfång.

De svenska turisterna betraktas utifrån ett nationellt perspektiv. Med detta menar jag att det stärktes på grund av att de svenska turisterna satt fast i Grekland. Alla fem utvalda tidningar hade fokus på de svenska turisterna för att öka läsarvärdet och vad som skulle hända med dem. Genom att tolka samtliga tidningars argument kan det konstateras att oron och medkänslan för vad som skulle ske i Grekland stärktes på grund av de svenska turisterna som satt strandade i landet.

Det var bara två tidningar, *Expressen* och *Aftonbladet* som rapporterade om kuppen under första dagen. Detta berodde på att båda tidningarna var kvällstidningar och nyheten om Greklands kris kom väldigt snabbt. *Aftonbladet* som var en socialdemokratisk kvällstidning, rapporterade redan under den första dagen om hur armén slog till på natten och dessutom rapporterade de hur kuppen hade börjat och hur det gick för de svenska turisterna.¹¹⁷ Skillnaden mellan de två kvällstidningarna

¹¹⁷ Eriksson Sören, "Militärkupp i Grekland" *Aftonbladet*, 1967-04-21,

var att *Expressen* oroade sig mycket mer för kungaparets öde än för det grekiska folket. *Expressens* fokus låg på kungafamiljen, något som jag inte kan se i *Aftonbladet*. En del av *Expressens* rapportering under den första dagen bestod av att tidningen gav en utförlig beskrivning av kungafamiljens öde och dess flykt från Grekland och att kuppen hade börjat för att rädda kungatronen.¹¹⁸ Detta visar att tidningarnas argument och påstående är starka och stämmer överens med den medieteori som använts som teori och metod. Argumentationsanalys som teori i detta fall betonar vilka argument och tekniker tidningar använder för att övertyga sina läsare. Argument som står för kungafamiljens öde istället för Greklands folk kan bero på tidningars ideologier, såsom *Expressen* och *Aftonbladet*.

Helsingborgs Dagblad beskrev att armén hade tagit över makten och att alla politiska motståndare redan hade arresterats samt lite om turisternas öde. Mycket mer omnämndes inte och någon annan rapportering under de följande dagarna kunde jag inte finna.¹¹⁹ Som en högerideologisk tidning ser man att sättet tidningen använde sig av en rad typiska argument, som att argumentera emot far och son Papandreou som sågs som landets fiender, stödde kungadömet. Detta kan också förklaras med att tidningen och dess läsare sympatiserade med kungafamiljen på grund av att drottning Anna-Maria kom från Danmark.

Arbetet var en socialdemokratisk tidning som enligt hypotesen utgick från ett underifrånperspektiv, vilket också syns i rapporteringen av kuppen i Grekland, där argumenten som lyftes fram betonade det grekiska folket. *Arbetet* gav en tydlig beskrivning av situationens bakgrund och av orsakerna till kuppen, vilket ingen annan tidning gjorde. Infallsvinkeln tidningen använde sig av för att övertala sina läsare, var utifrån ett underifrånperspektiv som ville betona att folket var mer viktigt än makten. Det som kom att hända det grekiska folket var mer än ovanligt. Det vill säga att allt förändrades under ett dygn. Dessutom stödde inte *Arbetet* kungahuset eller armén, men beskrev hur situationen var i Grekland, det vill säga vad som gällde för det grekiska folket och vilka förbud som förelåg och hur framtiden skulle komma att se ut.¹²⁰

¹¹⁸ Osignerad, "Kupp i Grekland i natt- Oro för kungaparet-Drama för svenska turisterna", *Expressen*, 1967-04-21

¹¹⁹ Osignerad, "Amen har övertagit makten i Grekland", *Helsingborgs Dagblad*, 1967-04-22

¹²⁰ Osignerad, "3000 svenska turister vägras lämna Grekland", *Arbetet*, 1967-04-22

Aftonbladet rapporterade under den andra dagen om det grekiska folket och om hur den nya regimen kom att vara. *Aftonbladet* berättade om en kunglig fascism som Grekland kom att leva i.¹²¹ *Aftonbladets* beskrivningar var formulerade på så vis att de ville förbereda det grekiska folket och andra om att en svår period var att vänta. Tidningen beskrev förbud och hårda åtgärder som kom att gälla för den som inte lydde.

Expressen stödde kungafamiljen och presenterade Papandreoufamiljen som ohederliga personer i det grekiska samhället. *Expressen* nämnde likväl som *Aftonbladet* de lagar den nya regimen redan hade fastställt. I Danmark var situation besvärlig och det danska folket demonstrerade utanför palatset. Demonstranter kallade den grekiske kungen fula ord och de ville inte att han skulle gå i landsflykt till Danmark. Det danska motståndet stärktes och framförde att det inte ville ha Konstantin i Danmark.¹²² I både *Helsingborgs Dagblad* och i *Expressen* var argumenten starka för kungadömet och militären. Tidningarnas argument framhävde kungafamiljens situation genom att lyfta fram oron kring kungaparets öde.

Kommunistiska *Norrskensflamman* beskrev hur situationen var i Grekland och samtidigt visade den ett starkt motstånd mot kungahuset. Argumenten och texttolkningen som framträdde i tidningens rapporteringar, är i linje med min ursprungliga hypotes att tidningen på grund av sin ideologi uppmärksammade det grekiska folkets situation och stod emot kungahuset. Detta visades med fördömande ord som när tidningen nämnde att kung Konstantin var starkt bunden till sin mor, änkedrottningen Fredrika och att det var hon som bestämde hur landet skulle se ut i framtiden. Tidningen betecknade vid flera tillfällen kungamakten och militären som fascister.¹²³

De tidningar jag har undersökt skrev inte om USA:s roll i kuppen. Många frågeställningar och påståenden under rapporteringen om militärkuppen skilde sig mycket åt i de undersökta tidningarna. Detta beror bland annat på att de hade olika politiska ideologier och därmed färgades varje tidnings rapportering av händelserna i Grekland utifrån de olika ideologiska aspekterna. Detta är särskilt tydligt i hur de rapporterade om kungahuset och generalerna.

På den andra frågan, det vill säga på vilka sätt tidningarna tog ställning till kuppen, handlade mycket om vilket språkbruk tidningarna använde sig av utifrån sina politiska idéer. Utifrån

¹²¹ Osignerad, ”Kuppen i Grekland”, *Aftonbladet*, 1967-04-22

¹²² Osignerad, ”En kupp mot demokratin”, *Expressen*, 1967-04-22

¹²³ Osignerad, ”Kupp i Grekland”, *Norrskensflamman*, 1967-04-22

tidningars ideologier såg man också vilken ställning tidningarna tog under de tre första dagarna, som till exempel att *Expressen* och *Helsingborgs Dagblad* stod för kungamakten och armén, medan *Aftonbladet* var mer neutral och försökte rapportera situationen oberoende av kungen eller Papandreou. *Arbetet* tog folkets och Papandreous sida och *Norrskensflamman* som vänstertidning förvarade folkets öde och försökte med sitt ordval fördöma kungamakten och armén.

För att återkoppla till frågeställningen om vad det finns för förklaringar till hur den grekiska kuppen beskrevs i de undersökta tidningarna, kan jag främst hänvisa till tidningarnas ideologiska utgångspunkter. De infallsvinklar som var särskilt tydliga utifrån denna aspekt var de borgerliga tidningarnas rapportering om Konstantin och generalernas reaktioner. Vad det gäller underifrånperspektivet och framlyftandet av det grekiska folket var det de socialdemokratiska tidningarna och den kommunistiska tidningen som särskilt utmärkte sig. Vänstertidningarna lyfte också fram de svenska turisternas situation (mer än de borgerliga).

I likhet med Queckfeldts studie om Vietnamfrågan, att framställa tidningarnas olika åsikter och inställning till Vietnamfrågan, syftar denna undersökning till att göra detsamma om den grekiska kuppen. En annan likhet med Queckfeldts studie var den svenska debatten och hur i detta fall den grekiska kuppen skildrades. En skillnad är däremot att man i min studie inte ser den amerikanska sidan/bilden och de svenska tidningarna kopplade inte händelserna i Grekland till USA på samma sätt som de gjorde i Queckfeldts undersökning rörande Vietnam. Detta beror förmodligen på att USA inte var direkt inblandade i kuppen under de tre första dagarna på ett liknande sätt som de var närvarande i Vietnam.

En annan likhet mellan Perssons studie om folkmordet i Kambodja och denna är hur de svenska tidningarnas politiska ideologier påverkade rapporteringen. Både i Perssons och i min uppsats ser man likheter gällande metod och teori som berör tidningsrapporteringar. Ordvalen som tidningarna använde för att beskriva händelserna visade i sin tur vilken ställning tidningarna hade tagit. Ordvalen som framkommer i Perssons uppsats om exempelvis prins Sihanouk utifrån *Norrskensflamman*s rapporteringar handlar om dennes karaktär. Exempelvis beskrivs han som ”politisk lik” och ”den lille Sihanouk”.¹²⁴ Min uppsats visar hur samma tidning karaktäriserade makten, till exempel änkedrottningen, kungen och militären, som ”fascistisk”. Till skillnad från

¹²⁴ Persson, 2016, ”En bricka i det stora spelet”.

Perssons uppsats ligger inte fokus på varken kommunismen eller USA:s inblandning i det material jag använt mig av och de förekommer inte alls i rapporteringen. Rapporteringen om västmakterna är exempelvis mer västvänliga än fördömande i mitt material, något som skiljer sig från Perssons resultat. De båda undersökningarna har, i tre fall, använt sig av samma tidningar men resultaten har inte liknat varandra. Den tydliga kopplingen till kommunismen och motståndet till USA som Persson skriver om i sin uppsats rörande *Norrskensflamman* är inte närvarande i min uppsats. Detta kan bero på att den sovjetiska, kinesiska och amerikanska närvaron var betydligt starkare och uttalad i Kambodja, och därför även i rapporteringen och i Perssons resultat, än de någonsin var i Grekland, vilket har gjort att de tydliga ideologiska argumenten inte finns med i min undersökning i samma utsträckning.

Källförteckning

Källmaterial – tidningsartiklar

Aftonbladet

Eriksson Sören, ”Militärkupp i Grekland” *Aftonbladet*, 1967-04-21

Eriksson Sören, ”Papandreou redan kastad i fängelse”, *Aftonbladet*, 1967-04-21

Eriksson, ”3000 svenska turister sitter fast i Grekland”, *Aftonbladet*, 1967-04-21

Jonsson Lars, ”Statskuppen-Hur ska det nu gå för Konstantin och Anne-Marie?”, *Aftonbladet*, 1967-04-21

Ljunglöf Lennart, ”Kunglig fascism”, *Aftonbladet*, 1967-04-22

Nilsson G. Bertil, ”Kuppen i Grekland”, *Aftonbladet*, 1967-04-22

Osignerad, ”Kunglig diktatur införd i Grekland”. *Aftonbladet*, 1967-04-21

Osignerad, ”Kuppen i Grekland-Kungens motståndare gräver fram vapnen”, *Aftonbladet*, 1967-04-22

Ryhmén Sven-Oskar, ”Är Konstantin generalernas fånge?”, *Aftonbladet*, 1967-04-23

Ryhmén Sven-Oskar, ”Jag hörde skottlossning i natt på gatorna i Aten”, *Aftonbladet*, 1967-04-23

Wihlney Åke, ”Danska regeringsorganet: Kom inte hit Konstantin”, *Aftonbladet*, 1967-04-23

Arbetet

Osignerad, ”3000 svenska turister vägras lämna Grekland”, *Arbetet*, 1967-04-22

Osignerad, ”Det började redan sommaren 65 men då undvek man inbördeskriget”, *Arbetet*, 1967-04-22

Osignerad, ”Andreas Papandreou”, *Arbetet*, 1967-04-23

Osignerad, ”Svenskar förefaller befinna sig väl”, *Arbetet*, 1967-04-22

Persson Leif, ”Kungen och kuppen”, *Arbetet*, 1967-04-23

Persson Leif, ”Ingen revolution förrän nästa gång”, *Arbetet*, 1967-04-23

Stiernlöf Sture, ”Konstantin upphäver den enskildes rättsskydd”, *Arbetet*, 1967-04-22

Expressen

Eriksson Ström, ”2000 Sverigegreker riskerar att kallas hem”, *Expressen*, 1967-04-22

Karlsson Kurt, ”Jag hör skott...”, *Expressen*, 1967-04-23

Karlsson Kurt och Waden Thorsten, ”Kravaller i Köpenhamn- Kupp protest: häng kungen”, *Expressen*, 1967-04-22

Ollén Gösta, ”Hela Grekland i ett järngrepp”, *Expressen*, 1967-04-22

Ollén Gösta, ”Inte krig än ...”, *Expressen*, 1967-04-23

Osignerad, ”Kupp i Grekland i natt- Oro för kungaparet-Drama för svenska turisterna”, *Expressen*, 1967-04-21

Osignerad, ”Armékupp i Grekland- och kungen var med!”, *Expressen*, 1967-04-21

Osignerad, ”Hur ska det gå för Anna Maria och Konstantin?”, *Expressen*, 1967-04-21

Osignerad, ”Huvudpersonerna i det stora kupp-dramat”, *Expressen*, 1967-04-22

Osignerad, ”Vilken roll spelar Konstantin: är han diktator eller marionett?”, *Expressen*, 1967-04-23

Osignerad, ”En kupp mot demokratin! Risk för inbördeskrig”, *Expressen*, 1967-04-22

Osignerad, ”Svensk-greker protesterar hos danske kungen”, *Expressen*, 1967-04-23

Helsingborgs Dagblad

Osignerad, "Flygförbud i Aten", *Helsingborgs Dagblad*, 1967-04-22

Osignerad, "Amen har övertagit makten i Grekland", *Helsingborgs Dagblad*, 1967-04-22

Norrskensflamman

Osignerad, "Kupp i Grekland av armén och kungen", *Norrskensflamman*, 1967-04-22

Osignerad, "Vad händer i Grekland?", *Norrskensflamman*, 1967-04-29

Osignerad, "För internationell solidaritet", *Norrskensflamman*, 1967-04-29

Osignerad, "Grekiska militärjuntan med eller utan USA-stöd kommer att besegras", *Norrskensflamman*, 1967-04-29

Internetkällor

1967-1974, K. i. (2000). Kuppen i Grekland 1967-1974. (F. K. Konstantin, Intervjuare)

Melissataro-Mattsson, G. (u.d.). http://www.riktpunkt.se/rp_2002/nr_4/13.htm. Hämtat från Man nämner inte USA:s roll i den grekiska militärkuppen : http://www.riktpunkt.se/rp_2002/nr_4/13.htm den 23 september 2015

Nationalencyklopedi. Hämtat från National encyklopedi: <http://www.ne.se/> den 20 12 2015

Papahelas, A. (Regissör). (2014). *Akter- youtube* [Film].

Vasilopoulos, C. (Regissör). (2014). *Tidsmaskin - Militärkuppen i Grekland 1967* [Film].

Litteratur

Arvidsson, A.-Tärk-Wallentin J. (HT 2007). Juntornas uppgång och fall: En komparativ studie av transitionsprocesserna i Grekland 1974 och Argentina 1983, *Kandidatuppsats HT2007*, Lunds universitet, Statsvetenskapliga institutionen.

Bergström Göran. Boréus, Kristina (2005). *Texten makt och mening: Metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskurs analys*. Studentlitteratur AB, Lund.

- Drotner Kirsten, K. B. (1996). *Medier och kultur- En grundbok i medieanalys och medieteorier*. Lund : Borgens Forlag 1996.
- Florén, S. D. (1996). *Fråga det förflutna- En introduktion till modern historieforskning*. Lund : studentlitteratur.
- Frangos, A. (1968). *Kungen, Demokratin och diktaturen*. Stockholm : Utrikespolitiska institutet.
- Lars-Åke Engblom, S. J. (2002). *Den svenska pressens historia* . Västervik: Ekerlids förlag.
- Larsen, J. (1968). *Diktaturen i Grekland - Demokratins fall och Konstantins misslyckade motkupp*. Stockholm : Bokförlaget Prisma.
- Persson, E. (januari 2016). "En bricka i det stora spelet" En studie av fyra svenska tidningars rapportering av folkmordet i Kambodja under januari 1979. Helsingborg, Skåne.
- Queckfeldt, E. (1981). "*Vietnam*" *Tre svenska tidningars syn på Vietnamfrågan 1963-1968*. Malmö: CWK GLEERUP.
- Wendt, M. (2013). Landsfäder och småbarnsmammor:Mediala gestaltningar av kön och politik. i R. L. Jansson, *Politik och kritik*. Malmö: Holmbergs Malmö AB.